

Opinnäytetyö (AMK)

Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

2014

Selene Keränen

”ENEMMÄN KAIKKEA!”

– 13–19-vuotiaille kuopiolaisille nuorille suunnatun
asiakaskyselyn tuloksia

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

2014 | 57 sivua

Ohjaaja: Olli Mäkinen

Selene Keränen

”ENEMMÄN KAIKKEA!” – 13–19-VUOTIAILLE KUOPIOLAISILLE NUORILLE SUUNNATUN ASIAKASKYSELYN TULOKSIA.

Tämä opinnäytetyö tarkastelee nuorten asiakaskyselyn käytettävyyttä nuorille suunnattujen kirjastopalveluiden kehittämisessä. Nuorten kirjastopalveluiden kehittäminen on viime vuosina nostettu esiin monissa kirjastoalan strategioissa ja asiakaslähtöisien palveluiden kehittämiseen liittyvissä keskusteluissa. Nuorten kuulemisesta ja heidän osallistumismahdollisuuksiensa lisäämisestä säädetään myös lakitasolla.

Opinnäytetyön teoreettinen osuus koostuu nuortenkirjastotyön historiaa ja nuorten osallistumista käsittelevistä kokonaisuuksista. Ensimmäisessä osuudessa tarkastellaan lasten- ja nuortenkirjastotyön kehitystä sekä nuorten kirjastopalveluiden järjestämistä tukevia ohjeistuksia. Nuorten osallistumista tarkastellaan ensin osallistumisen mahdollistamiseen velvoittavien lakien ja säädösten pohjalta. Sen jälkeen pohditaan nuorten osallistumismahdollisuuksia kirjastoissa ja kirjastopalveluiden kehittämisessä.

Opinnäytetyö on määrällinen kehittämistutkimus. Nuorille suunnattu kysely toteutettiin osana Kuopion kaupunginkirjasto – Pohjois-Savon maakuntakirjaston nuorisohanketta. Kyselyn muotona oli sähköinen kyselytutkimus, ja sen kohderyhmänä olivat 13–19-vuotiaat kuopiolaiset nuoret. Tutkimus toteutettiin vapaasti verkosta löytyvällä linkillä, ja sitä mainostettiin kirjaston fyysisten ja verkkotilojen lisäksi sähköpostilla ja mainoksilla kouluille, nuorisotoimelle ja Kuopion nuorisovaltuustolle.

Asiakaskyselystä selvisi, että nuoret suhtautuvat pääosin positiivisesti kirjastoon. Kirjastolta nuoret toivovat enemmän omaa tilaa, mukavia oleskelupaikkoja sekä uutuusaineiston parempaa saatavuutta. Kirjastopalveluiden käyttöä vähentää yleisimmin ajanpuute. Asiakaskysely ei kuitenkaan ole kehittämistyökaluna aivan ongelmaton. Nuoret eivät juuri perustele vastauksiaan eikä vapaasti verkossa julkaistu kysely tavoittanut kattavasti toivottua ikäryhmää. Asiakasraadit ja muut toiminnalliset osallistumismuodot sopisivat luultavasti kyselytutkimusta paremmin ikäryhmän mielipiteiden kuulemiseen.

ASIASANAT:

yleiset kirjastot, lastenkirjastot, nuoret, asiakaslähtöisyys, asiakastyytyväisyys, osallistaminen, kehittäminen, kyselytutkimus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Library and Information Service

2014 | 57 pages

Instructor: Olli Mäkinen

Selene Keränen

“MORE OF EVERYTHING!” – A SURVEY AMONG YOUNG PEOPLE IN KUOPIO

In recent years the development of customer-oriented and age-appropriate services for young people has become of more importance in public libraries. The aim of this thesis is to explore the usage of questionnaire survey as a means of developing and promoting library services for young patrons, aged 13 to 19. The aim is to see if responses received through a survey would be useful in developing customer oriented library services for this age group.

The theoretical framework is two-fold. First, the historical development of children's library services and youth departments in public libraries is introduced. A short overview of the guidelines for library professionals organizing library services for the youth will be included. Then the participation of young people will be discussed, with the main focus on laws and regulations that require that the young people's opinions will be heard when planning services for them. Different ways of including the youth in library activities are also considered.

The research method is quantitative. The study is based on a project carried out in Kuopio City Library in the spring of 2014. The aim of the project was to find out what young people aged 13 to 19 living in Kuopio region think of the library and how they would improve library services to better serve the needs of the age group. Opinions and suggestions were gathered through an online survey. It was advertised on the library website, the library's Facebook page and via e-mail for teachers and youth workers in Kuopio.

The survey showed that young people generally have a positive attitude towards the library. They would, however, like to have a more clearly designated youth department in the library with soft seats for socializing, quiet reading and just for "hanging out". The survey did offer some practical suggestions for developing youth library services in the future. A survey does not, however, serve as the best means of studying young people's opinions as they seldom justify their opinions. Instead, focus groups and other face-to-face interaction would suit the age group better.

KEYWORDS:

public libraries, youth library services, participation, customer orientation, customer satisfaction, customer involvement, quantitative research, survey

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 NUORTENKIRJASTOTYÖ	8
2.1 Lasten- ja nuortenkirjastotyön kehitysvaiheita	8
2.2 Nuorten kirjastopalveluiden järjestämistä tukevat ohjeistukset	12
3 NUORTEN OSALLISTUMINEN PALVELUIDEN KEHITTÄMISEEN	16
3.1 Osallisuus, osallistuminen ja osallistaminen	16
3.2 Nuorten osallistumiseen ohjaavat lait, asetukset ja linjaukset	17
3.3 Asiakaslähtöisyys ja nuorten osallistuminen kirjastopalveluiden kehittämiseen	19
4 TUTKIMUKSEN TAUSTAT JA TUTKIMUSMENETELMÄ	25
4.1 Nuoret mukaan kirjastotoiminnan kehittämiseen –hanke	25
4.2 Tutkimuksen toteutus	27
5 NUORTEN ASIAKASKYSELYN TULOKSET	29
5.1 Vastaaajat ja kirjastonkäyttötottumukset	29
5.2 Kirjaston tilat	36
5.3 Kirjaston tapahtumat	38
5.4 Yleisiä tuntemuksia kirjastosta	40
5.5 Kirjaston ei-käyttäjät	43
6 POHDINTA JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET	46
6.1 Tutkimustulosten luotettavuus ja käytettävyys	46
6.2 Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	47
LÄHTEET	54

LIITTEET

Liite 1. Kyselykaavake

Liite 2. Avoimet vastaukset kysymykseen ”mitä toivoisit, että voisit lainata kirjastosta”.

Liite 3. Avoimet vastaukset kysymykseen ”millaiset asiat vähentävät kirjastonkäyttöäsi”.

Liite 4. Avoimet vastaukset kysymykseen ”ehdotukseni kirjaston palveluiden ja/tai aineistokokoelman parantamiseksi”.

Liite 5. Avoimet vastaukset kysymykseen ”miten tilojen viihtyvyyttä voisi mielestäsi parantaa”.

Liite 6. Avoimet vastaukset kysymykseen ”mitä kirjaston tiloista mielestäsi puuttuu”.

Liite 7. Avoimet vastaukset kysymykseen ”millaisia tapahtumia toivoisit kirjastoon”.

Liite 8. Avoimet vastaukset kysymykseen ”käytätkö kirjastoa nykyään enemmän vai vähemmän kuin alakouluikäisenä tai nuorempana”.

Liite 9. Avoimet vastaukset kysymykseen ”mitä juuri sinä toivot kirjastolta”.

KUVIOT

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma	29
Kuvio 2. Vastaajat kouluasteen tai työtilanteen mukaan.	30
Kuvio 3. Mitä yleensä teet kirjastossa?	31
Kuvio 4. Mitä yleensä lainaat kirjastosta?	32
Kuvio 5. Nuorten kirjastonkäyttöä vähentävät tekijät	33
Kuvio 6. Mitä yleensä teet verkkokirjastossa?	35
Kuvio 7. Oleskeletko vapaa-aikanasi kirjaston tiloissa?	36
Kuvio 8. Mistä saat tietoa kirjaston tapahtumista?	39
Kuvio 9. Kuinka tärkeä kirjasto on sinulle?	40
Kuvio 10. Huomioidaanko nuorten tarpeet mielestäsi kirjastossa?	41
Kuvio 11. Koetko olevasi tervetullut kirjastoon?	42
Kuvio 12. Kirjastonkäytön muutokset alakouluikään verrattuna	43
Kuvio 13. Miksi et käytä kirjastoa?	44
Kuvio 14. Mikä saisi sinut käyttämään kirjastoa?	45

1 JOHDANTO

Opetus ja kulttuuriministeriö (OKM) linjaa antamassaan laatusuosituksessa (2010, 34–35), että kirjastojen, ja laajemmin kirjastopalveluista vastaavien kuntien, tulisi huolehtia aidon asiakas- ja käyttäjälähtöisyyden toteutumisesta. Kirjaston tilojen, palveluiden ja kokoelmien kehittämisen tulisi perustua asiakaslähtöisyyteen, ja kuntalaisten osallistuminen kehittämistyöhön tulisi mahdollistaa erilaisin soveltuvien menetelmin. Monissa yleisissä kirjastoissa on jo alettu päämäärätietoisesti kehittää asiakaslähtöistä palvelukulttuuria. Asiakkaista kerätään monipuolisin menetelmin tietoja, joita voidaan käyttää laadukkaiden ja asiakkaille hyödyllisten palveluiden suunnittelun tukena. Asiakasraateja, palautejärjestelmiä ja osallistamismenetelmiä kehitetään, jotta eri käyttäjäryhmät voisivat vaikuttaa itselleen sopivien palveluiden tarjontaan ja saatavuuteen.

Tämä opinnäytetyö on kehittämistutkimus, jonka tavoitteena on tarkastella nuorille suunnattuja kirjastopalveluita asiakaslähtöisyyden näkökulmasta. Kehittämistutkimuksen taustalla on yleensä jokin toiminto tai ilmiö, jota halutaan parantaa tai kehittää eteenpäin. Päämääränä on ratkaista tutkimuksen lähtökohtana oleva tutkimusongelma, joka on yleensä melko käytännönläheinen, työelämälähtöinen ja toimintaympäristönsä sidottu. (Kananen 2012, 19–23.) Tässä työssä kehittämisen kohteena on nuorille suunnatut kirjastopalvelut ja päämääränä niiden asiakaslähtöinen kehittäminen nuorten mielipiteitä ja toiveita hyödyntäen. Kehittämistyön pohjana käytetään nuorille suunnattua asiakaskyselyä ja sillä kerättyjä mielipiteitä ja toiveita nuortenkirjastopalveluiden parantamiseksi. Tavoitteena on kerätä nuorilta palautetta kirjastopalveluista jatkossa tapahtuvan palveluiden kehittämisen tueksi ja osallistaa nuoria kehittämistyöhön. Samalla pyritään toteuttamaan lakisäätteistä velvollisuutta nuorten kuulemiseen ja osallistumisen mahdollistamiseen.

Opinnäytetyön teoreettinen osa koostuu kahdesta kokonaisuudesta. Luvussa kaksi tarkastelen ensin lasten- ja nuortenkirjastotyön historiaa sekä nuortenpalveluiden nykytilaa ja merkitystä yleisissä kirjastoissa. Esittelen myös nuortenkirjastotoiminnan suunnittelua ja toteutusta tukevia kansallisia sekä kansainvälisiä

ohjeistuksia ja suosituksia. Tämän jälkeen luon luvussa kolme katsauksen nuorten osallistumiseen ja osallistumismahdollisuuksiin heitä koskevien (kunnallisten) palveluiden kehittämisessä. Tässä painottuvat lakien ja ohjeistuksien kautta luodut velvollisuudet nuorten kuulemiseen sekä menetelmät, joita kirjastot ovat jo hyödyntäneet osallistavien nuortenpalveluiden kehittämisessä.

Opinnäytetyön tutkimusosuus koostuu kvantitatiivisesta tutkimuksesta, joka toteutettiin sähköisenä kyselytutkimuksena keväällä 2014. Kysely oli osa Kuopion kaupunginkirjasto – Pohjois-Savon maakuntakirjaston lasten- ja nuortenosaston toteuttamaa kehittämishanketta. Asiakaskysely suunnattiin 13–19-vuotiaille kuopiolaisille nuorille ja sen avulla haluttiin selvittää, millaisena kirjasto paremmin vastaisi nuorten käyttäjien tarpeita. Esittelen tutkimuksen taustat ja metodin luvussa neljä, ja tutkimustulokset luvussa viisi. Tutkimustulosten esittelyn jälkeen pyrin vielä pohdintaosiossa kartoittamaan nuorten vastausten perusteella realistisia kehittämiskohteita kirjaston kehittämistyön tueksi ja nostamaan esiin toteuttamiseen liittyviä haasteita.

Nuoruuden käsite vaihtelee tutkijoista ja tutkimustarkoituksista riippuen. Nykyinen nuorisolaki muun muassa määrittää nuoriksi kaikki alle 29-vuotiaat. Tämä ikäryhmä kattaa siis niin nuoret kuin ”nuoret aikuiset”, joka usein viittaa 16–25 vuotiaisiin. Kansainväliset kirjastoalan ohjeet puolestaan ovat yleensä suunniteltu teini-ikäisille (engl. *teens*), jolla tarkoitetaan 12–18-vuotiaita tai 13–19-vuotiaita. Tässä opinnäytetyössä nuoriin viitattaessa tarkoitetaan kyselytutkimuksen kohderyhmänä käytettyä 13–19-vuotiaiden nuorten ikäryhmää.

.

2 NUORTENKIRJASTOTYÖ

2.1 Lasten- ja nuortenkirjastotyön kehitysvaiheita

Lasten ja nuorten lukemisharrastuksen tukeminen on kautta kirjastojemme historian ollut kiinteä osa kirjastotyötä. Jo 1900-luvun alkupuolella lastenkirjastot ja nuorisolle suunnatut omat lukusalit olivat yleistyneet suurimmissa kaupungeissa. Lapsille tarkoitetut kokoelmat olivat vuosisadan vaihteessa vielä pitkälti ruotsinkielisiä, mutta vähitellen myös suomenkielistä kirjallisuutta saatiin hankittua. Näin nuorista koostuva lukijakunta, samoin kuin kirjastojen asiakaskunta, laajenivat. Niissäkin kirjastoissa, joissa erillistä osastoa tai kokoelmaa ei nuoremille asiakkaille löytynyt, heitä yleensä palveltiin yleisissä kirjastotiloissa. (Lastenkirjasto-opas 1978, 21–23.) Kaikissa kirjastoissa ei kuitenkaan vielä 1940-luvun alkuun mennessä lainattu lapsille kirjallisuutta, vaikka kirjastossa yleensä sai kirjoja lukeakin. Joissakin kirjastoissa lapsiasiakkaille järjestettiin myös erillisiä lainaustunteja, sillä heidän koettiin häiritsevän aikuisasiakkaiden luku- ja lainausrauhaa. (Eskola 2009, 307–309.)

Lastenkirjastotyötä on sen historian ajan ohjannut melko samansuuntaiset päämäärät kuin vielä nykyäänkin. Lukemisharrastuksen edistämisellä tähdättiin lapsen ”sielunlahjojen” kehittämiseen, lukutaidon ylläpitämiseen ja jatkuvaan sanavaraston laajentamiseen. Näiden taitojen kehittäminen tuki samalla myös koulussa saatavaa opetusta. Toisaalta lukeminen tunnistettiin myös hyväksi koko perheen yhteiseksi vapaa-ajanviettotavaksi. (Lastenkirjasto-opas 1978, 18–19.) Lastenosastojen viihtyvyyteen kiinnitettiin myös huomiota jo varhain, kun kirjastonhoitajat pyrkivät koristelemaan osastoa ajoittain niukoillakin materiaaleilla värikkäästi ja lasten viihtyvyyttä ajatellen (emt, 28). Samoin huomiota kiinnitettiin jo 1900-luvun varhaisina vuosikymmeninä lasten kulttuuritarpeiden tyydyttämiseen, muun muassa satutuntien muodossa. Kuvakirjatuokiot, tietokilpailut ja erilainen kerhotoiminta alkoivat kehittyä ja yleistyä 1940-luvulta lähtien. (emt, 30–31.)

Nykyäänkin tärkeänä yhteistoimintamuotona jatkuva koulun ja kirjaston yhteistyö on kuulunut kiinteästi kirjastolaitoksen historiaan, johtuen näiden kahden toimijan yhteisestä tarpeesta edistää lasten lukutaitoa. Koulu opetti lapsia lukemaan, ja yleisten kirjastojen kokoelmien kautta lasten lukemisvalikoimaa ja sen myötä sanavarastoa saatiin laajennettua. Vuonna 1866 voimaan tulleen kansakouluasetuksen mukaisesti myös kaikkiin valtion rahoituksella toimiviin kouluihin tuli perustaa oma oppilaitoskirjasto. Asetuksen hitaan täytäntöönpanon vuoksi lasten ja nuorten kirjastopalveluiden tarve yleisissä kirjastoissa kuitenkin korostui. Jo näihin aikoihin kirjastohistoriassa tunnistettiin lapsena aloitetun kirjastonkäytön luonteva jatkuminen myös aikuisena, ja sen tukeminen nähtiin tärkeänä. (Vatanen 2009, 240–244.)

Koulun ja yleisten kirjastojen tehtävät alkoivat eriytyä 1950-luvulla, jolloin kirjastokomitea ilmaisi kannanotossaan, että yleisistä kirjastoista tulisi löytyä nuorille asiakkaille oma tila. Tilasta tulisi löytyä koulukirjastoja laajempi kirjavalikoima, käsikirjasto sekä asiantuntevaa opastusta lukemisen valintaan ja kokoelmien käyttöön. Yleisten kirjastojen lasten- ja nuortenpalveluiden tarvetta perusteltiin myös niiden koulukirjastoja laajemman asiakaskunnan palvelemisella. (Mäkinen 2009, 361–366.) Koulun ja kirjaston yhteistyö nähdään kuitenkin vielä nykyäänkin tärkeänä osana nuorten lukutaidon ylläpitämistä, kirjastonkäytön aktivointia sekä resurssien järkevänä jakamisena nuorten palveluiden monipuolisemmassa järjestämisessä. Muun muassa vuonna 2010 ilmestynyt Yleisten kirjastojen neuvoston strategia 2011–2016 ja Opetusministeriön Kirjasto 2015 -strategia (2009) nostavat koulu yhteistyön vahvistamisen yhdeksi tulevaisuuden tärkeistä kehittämiskohteista.

Vaikka lastenosastoja perustettiin jo varhain, on monissa kirjastoissa nuorten omat tilat, kokoelmat ja palvelut kehittyneet hitaasti. Suomessa monissa kirjastoissa oli vielä 1970-luvulle asti asetettu aikuistenosastolle 15 tai 16 vuoden ikäraja (Kirjastonhoidon käsikirja 1977, 236). Kenties osittain tästä syystä nuoria ei pitkään aikaan huomioitu omana käyttäjäryhmänään. Nuorten omat osastot ja kokoelmat ovat kuitenkin nousseet säännöllisesti esiin kirjastoalan keskusteluissa 1900-luvun viimeisinä vuosikymmeninä. Kirjastolehdeissä vuonna 1983

kirjastotieteen lehtori Leena Teinilä huomioi nuortenpalveluiden järjestämisen ongelmallisuuden yleisissä kirjastoissa ja esitti yhtenä ratkaisuna nuorten omien osastojen perustamista. Vaihtoehtona hän näki nuortenpalveluiden selkeämmän sulauttamisen osaksi aikuisten kirjastopalveluita, joka toisin sanoen olisi tarkoittanut ainoastaan soveltuvan aikuisten aineiston valitsemista nuorten käyttöön. (Teinilä 1983, 268.) Kuitenkin vielä vuoden 1998 Kirjastolehdestä olevassa artikkelissa kritisoitiin nuorten kirjastopalveluiden hidasta kehittymistä ja nuortenkirjastotyöhön erikoistuneen henkilökunnan vähyyttä. Artikkelissa muun muassa pohdittiin, oliko Turun silloiseen uuteen kaupunginkirjastoon perustettava nuorten oma osasto viimein alku uudennaiselle kirjastoajattelulle vai vain yksittäinen tapaus. (Verho 1998, 18.)

2000-luvun puolella nuorten asema kirjaston käyttäjäryhmänä on jo paremmin huomioitu, ja nuorten omia tiloja on suunniteltu etenkin uusiin ja uudistettuihin kirjastorakennuksiin. Vuonna 2009 perustettu Suomen kirjastoseuran Nuortenkirjastotyöryhmä on osaltaan ollut edistämässä nuorten kirjastopalveluiden ja -tilojen kehittymistä. Leppävaaran Pointti perustettiin vuonna 2003 nuorten avulla ja nuorten näköiseksi monitoimitilaksi Sellon kauppakeskuksessa toimivan kirjaston yhteyteen. Vuonna 2012 Kirjastolehti esitteli artikkelissaan uusia kirjasto-tiloja, joista moniin kuului jo nuorten oma peli- tai oleskelutila (Koivu 2012). Ruotsissa nuorisomyönteistä ja aivan uudenlaista kirjastoajattelua edusti esimerkiksi 13–19-vuotiaille nuorille tarkoitettu ja nuorten suunnittelema PUNKT-medis -kirjasto (Zorn 2005, 24–25) sekä kirjaston ja nuoriso- ja vapaa-aikatoimen yhteistyössä ideoima Hjon kunnan monitoimitila. Se kokoa kirjaston kanssa samaan tilaan erillisen nuortenosaston, kirjakahvilan ja vapaa-aikatilan nuorten käyttöön (Andersson 2011).

Nuorten kirjastopalveluiden hitaaseen kehittymiseen on osaltaan vaikuttanut myös se, että nuoret on koettu kirjastolle haastavana, hämmennystä, ja etenkin muissa asiakkaissa ärtymystäkin herättävänä asiakasryhmänä. Monia nuoria kirjat ja lukeminen eivät kirjastossa kiinnosta, vaan käynnin tarkoituksena on kavereiden kanssa yhdessä oleilu ja vapaa-ajanviettoon sopivan tilan hyödyntäminen (Jäppinen 2007, 22). Nuorten vapaa-ajanvietolle on ominaista ”hengai-

lu”, joka tarkoittaa sosiaalista ajanviettoa yleensä julkisissa tai puolijulkisissa tiloissa yhdessä kavereiden kanssa. Samalla hengailulle on kuitenkin ominaista juuri tekemättömyys ja toiminnan puute. (Aaltonen ym. 2011, 45–46.) Tämä usein kovaääninen ja levottomaksi koettu ryhmäkäyttäytyminen on aina istunut huonosti perinteisen kirjaston peruspalvelukonseptiin. Nuorten on ajateltu helposti käyttävän kirjastoa ”väärin” eikä heitä ole välttämättä edes tunnistettu tervetulleeksi kirjaston asiakasryhmäksi (Alameri-Sajama 2007, 12).

Nuoret on koettu ongelmallisena ryhmänä kirjastoissa läpi historian. 1970-luvulla Kirjastonhoidon käsikirjassa (1977, 236–237) keskusteltiin kirjastotyön kannalta haastavista levottomista nuorisjoukoista ja ”kurittoman aineksen” hillitsemisen tarpeesta, jonka ratkaiseminen vaati kirjastoammattilaisilta yhteistyötä nuorisojärjestöjen tai -lautakunnan kanssa. 1980-luvulla ”nuoriso-ongelmaa” pyrittiin jo aktiivisemmin ymmärtämään ja ratkaisemaan myös kirjastoalan julkaisuissa käydyssä nuorisokeskustelussa. Suhtautumisessa oli tällöin nähtävissä samanlaisia lastensuojelullisia piirteitä kuin jo 1930-luvun nuorten lukusali-toimintaa puolustavissa puheenvuoroissa: lukusalit nähtiin jopa kirjallisuusharrastuksen tukemista enemmän hyvänä ja halpana keinona pelastaa etenkin esi-kaupunkien lapsia ”katujen viettelyksiltä” (Eskola 2009, 308).

Kirjastolehden Nuori ja kirjasto -teemanumerossa vuonna 1981 nuoria koskeissa artikkeleissa kiinnitettiin huomiota kirjastojen tärkeään rooliin nuorten kasvattamisessa ja yhteistyökumppanina muiden nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Mahdollisen nuorisotilan läheisyys esimerkiksi nähtiin kirjaston kannalta hyvänä ratkaisuna siihen, ettei kirjastonhoitajien tarvinnut toimia nuoriso-ohjaajina. (Turpeinen 1981, 440–442; Verho 1981, 448–450.) Lehden artikkeleissa tunnistettiin myös kirjaston sisäisen roolin tärkeys ja vastuunoton tarve nuorten kasvattamisessa hyväksi kirjastonkäyttäjiksi. Hyvällä johtajuudella ja kirjaston sisäisellä asennemuutoksella – jota tosin ei nähty täysin kivuttomana muutoksena – uskottiin kirjaston voivan tehdä levottomista nuorista tulevaisuuden kirjastokäyttötaitoisia aikuisia (Kauppinen 1981, 443–444.)

Tarjoamalla nuorille kirjastosta omaa oleskelutilaa ja tiloihin nuorten palveluihin erikoistunutta henkilökuntaa on nähty ratkaistavan ainakin osittain nuoriin koh-

distuvia ennakkoluuloja ja parantavan sekä nuorten käytöstä että kirjastonkäytön kokemusta. Ruotsissa nuortenkirjastotyöntekijöille suunnatussa haastattelututkimuksessa esimerkiksi ilmeni, että miltei kaikki haastatellut nuorten kirjastopalveluissa työskentelevät työntekijät suhtautuvat kärsivällisemmin ja avoimemmin nuoriin käyttäjäryhmänä kuin kollegansa. He olivat sopivassa määrin valmiita venymään säännöissä nuorten kanssa toimiessaan, sietivät ryhmäkäyttäytymistä kollegoitaan paremmin, ja kuuntelivat nuorten toiveita sekä välittivät tietoa nuorten asioista myös laajemmin koko kirjaston tasolle. (Olsson & Westerdahl, 2011.) Myös nuoret itse ovat kertoneet ja osoittaneet arvostavansa kirjastohenkilökuntaa tai kirjaston vapaaehtoisia vertaisohjaajia, joilla on aikaa keskustella, kuunnella ja kiinnostua nuorten asioista (Myers & Walter 2011, 38–39). Ainakin Lappeenrannan kirjastossa on Suomessakin jo kokeiltu nuoriso-ohjaajien kanssa tehtävää kirjastoyhteistyötä nuortenosastoilla, jolloin kirjastotyöntekijöiden aikaresurssit vapautuvat ydintehtävien hoitamiseen. Samalla vuorovaikutus nuorten kanssa pystytään ylläpitämään niin, että nuoret eivät jää väille aikuisten huomiota (Juvanen, 2013; Tosi siistii! 2013).

2.2 Nuorten kirjastopalveluiden järjestämistä tukevat ohjeistukset

Nuoret on viime vuosina nostettu esiin monissa kirjastoalan kehityssuuntia määrittävissä ohjeistuksissa ja lausunnoissa yhtenä erityisryhmänä, jolle palveluita tulisi päämäärätietoisesti suunnitella. OKM:n julkaisemassa Yleisten kirjastojen laatusuosituksessa (2010) on linjattu laadukkaiden kirjastopalveluiden tekijöitä. Siihen on koottu erilaisia laatua ilmentäviä mittareita kirjastopalveluiden kehittämisen ja arviointityön tueksi. Julkaisu määrittää omat laatusuositukset kirjastopalveluille ja niiden käytölle, kirjaston henkilöstölle ja henkilöstön osaamiselle, kokoelmille sekä tiloille. (OKM 2010, 37–54.) Laatusuosituksissa painottuvat asiakaslähtöisyys ja kuntalaisten kuuleminen palveluiden kehittämisessä. Ne koskevat kirjastopalveluita yleisesti, siis myös nuortenkirjastopalveluita.

Nuoret on myös mainittu erikseen laatusuosituksen kirjastopalveluiden ylläpitäjää koskevassa osiossa, jossa esitetään palvelulupauksen muodossa palveluille

tavoitetaso ja laadun vähimmäissuosituksset. Siinä todetaan, että lapsia ja nuoria on aidosti kuunneltava heitä koskevien palveluiden kehittämisessä. Laatusuosituksessa myös tunnistetaan, että lasten ja nuorten kuulemisella ja hyvällä palvelukokemuksella on vaikutusta tulevaisuuden palvelukysyntään, sillä sen perusteella nuoret päättävät, millainen merkitys kirjastopalveluilla heille myöhemmissä elämänvaiheissa on. (OKM 2010, 30–36.)

Kirjastopolitiikka 2015 -julkaisussa puolestaan yhdeksi kirjaston tulevaisuuden onnistumisen mittariksi on määritelty sen kyky vastata uudenlaisen palvelukulttuurin tarpeeseen. Palvelukulttuurin muutoksen kautta tulisi vastata erityisesti nuorten käyttäjien muuttuviin palveluntarpeisiin. Tämä on julkaisun mukaan saavutettavissa nuorten kanssa yhdessä toimimalla ja hyödyntämällä kirjaston ydinosaamista uusien palvelumuotojen rakentamisessa. (Opetusministeriö 2009, 14.) Tulevaisuudessa kirjaston suunnitelmallinen profiloituminen, erilaisien asiakasryhmien tarpeisiin räätälöityjen palveluiden tuottaminen ja ketterä yhteiskunnallisiin muutoksiin reagointi ovat avainasemassa myös nuortenkirjastopalveluita kehitettäessä (Opetusministeriö 2009, 21).

Suomen yleisissä kirjastoissa tehtävän nuortenkirjastotyön järjestämisen tueksi ei toistaiseksi löydy kovin laaja-alaisesti kirjallisuutta tai konkreettisia, toteutukseen liittyviä ohjeistuksia. Saatavilla oleva kirjallisuus keskittyy enemmän yksittäisten palveluiden ja toimintojen kuten mediakasvatuksen, kirjavinkkauksen tai peli-iltojen järjestämiseen ja niiden toteuttamisesta kerättyihin kokemuksiin ja hyviin käytäntöihin. Kansainvälisiä ohjeistuksia kuitenkin löytyy myös päivittäisen työn tueksi nuorten palveluissa työskenteleville. Aktiivisia toimijoita nuortenkirjastotyön kentällä ovat muun muassa IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions) sekä American Library Associationiin (ALA) kuuluva nuortenkirjastotyöryhmä YALSA (Young Adult Library Services Association).

IFLA määrittelee Guidelines for Library Services for Young Adults -julkaisussaan (2008) nuorille suunnattujen kirjastopalveluiden ydintehtäviä. IFLA:n peruslähdekohtana on, että nuorille tulisi järjestää opiskelua ja vapaa-ajan tarpeita tukevat sekä elinikäiseen oppimiseen kannustavat kirjastopalvelut. Näi-

den tarkoituksena on helpottaa nuoren siirtymää lapsiasiakkaasta aikuisten koelman käyttäjäksi ja tukea samalla nuorten tiedollisia erityistarpeita (IFLA 2008, 4–5). IFLAn mukaan näiden toteutumiseksi kirjastolta vaaditaan nuortenkirjastotyön sisällyttäminen kokonaisvaltaisesti kirjaston toimintasuunnitelmiin, selkeät, nuortenkirjastotyötä koskevat ohjeistukset sekä nuorille tarkoitettu oma tila vapaa-ajan viettoon ja oppimiseen. IFLA painottaa myös erityisesti nuorten palveluihin keskittyneen ja koulutetun henkilökunnan merkitystä, joilla on asiantuntemusta sekä avoin asenne palvella nuoria kohderyhmänä. Sen myötä pyritään takaamaan ammattitaito ja motivaatio nuorille suunnattujen palvelujen hoitamiseen ja kehittämiseen. IFLAn ohjeistus korostaa myös laajempaa kirjaston ja muiden toimijoiden yhteistyötä (emt, 5–10).

IFLAn julkaisu on suunniteltu sovellettavaksi laajemmin kansainväliseen käyttöön. Se ei näin ollen esittele kovin yksityiskohtaisia ohjeita nuorten kirjastopalveluiden järjestämiseen vaan ainoastaan luo raamit ja tarjoaa suuntaviivoja maa- ja kirjastokohtaisesti toteutettaville palveluille. Suomen kirjastoseuran nuortenkirjastotyöryhmällä on tällä hetkellä työn alla nuortenkirjastotyötä koskevat Suomen yleisiin kirjastoihin tarkoitetut omat laatusuositukset. Niiden tarkoituksena on täydentää yleisten kirjastojen laatusuosituksia ja ne perustuvat IFLAn yllä mainittuun julkaisuun nuorten kirjastopalveluiden järjestämisestä. Kirjastoseuran suosituksien olisi määrä valmistua vuoden 2014 aikana. (Haug-Hansen 2013.)

YALSA:n vuonna 2008 julkaisemassa *Guidelines for Library Services to Teens, Ages 12–18* on hieman tiiviimmässä muodossa ilmaistu samoja nuortenkirjastopalveluiden määritelmiä ja onnistumisen mittareita kuin IFLAn julkaisussa. Tässäkin pääpaino ja kaiken nuortenpalveluihin liittyvien toimintojen ydin on henkilökunta, jolla on nuorten tarpeet ja ikäryhmälle sopivien palvelujen tuntemus sekä aito tahto nuorten palvelemiseen ennakkoluulottomasti ja yksilöinä niin heidän opintoihinsa kuin vapaa-aikaan liittyvissä kysymyksissä. YALSA nostaa yhtenä tärkeänä tekijänä esiin myös ajantasaisen informaatioteknologian sekä nuorten suosimien sosiaalisen median sovellusten käytön niin tiedonhal-

linnan ja kirjastonkäytön opastuksessa kuin palveluiden aktiivisessa markkinoinnissakin (YALSA 2008, 1–2).

YALSA on julkaissut vuonna 2014 myös tulevaisuuden nuortenkirjastopalvelujen kehittämistarpeeseen liittyvän *The Future of Library Services For and With Teens: A Call for Action* -raportin. Se kiinnittää huomiota uuden informaatioteknologian vaikutukseen nuorten arki- ja sosiaaliseen elämään, opiskeluun ja tulevaisuuden työelämävalmiuksiin. Julkaisu listaa niitä pääosin teknologisia muutoksia, joihin kirjastomaailman tulee lähivuosina reagoida, jos (nuorten) asiakkaiden tiedontarpeeseen ja tiedonhallintataitojen opastukseen halutaan pystyä tehokkaasti vastaamaan. Raporttiin on liitetty taulukkomuotoinen esitys, jossa esitetään kirjastopalveluiden nykytilanne palveluiden ja toimintojen osalta sekä niiden rinnalla hahmotelma tulevaisuuden muutostarpeista näiden suhteen. Näissä kiinnitetään huomio esimerkiksi virtuaalisten tilojen ja muunneltavien fyysisten tilojen luomiseen sekä monipuolisten ja joustavien osallistumismahdollisuuksien tarjoamiseen. Muutostarpeissa painottuu myös nuorten huomioiminen koko kirjasto-organisaation ja henkilöstön tasolla yksittäisten palveluiden tai pelkän erillisen nuortenosaston sijaan. (YALSA 2014, 16–19.) Huomioitavaa tässä julkaisussa on myös pyrkimys nuorten aktiivisempaan palveluiden suunnitteluun osallistumiseen, johon jo julkaisun otsikossa viitataan.

3 NUORTEN OSALLISTUMINEN PALVELUIDEN KEHITTÄMISEEN

3.1 Osallisuus, osallistuminen ja osallistaminen

Osallisuuden (engl. inclusion) käsite on monitahoinen eikä sille helposti löydy yksiselitteistä määritelmää. Osallisuuteen liittyy sosiaalisuus, sosiaalisten suhteiden ulottuvuus, joka ilmentyy yksilölle kuuluvuuden kokemuksena ja jonka kautta yksilö voi tuntea tulevansa hyväksytyksi erilaisissa yhteisöissä. Tässä merkityksessä osallisuudesta usein, etenkin nuorten kohdalla, puhutaan muun muassa syrjäytymisen ehkäisyn ja hyvinvoinnin edistämisen keinona. Osallisenä olemisen tarkoittaa pelkän mukana olemisen lisäksi mahdollisuutta muuttaa yhteisöä, jossa on osallisena. Näin osallisuuteen liitetään myös vallan ulottuvuus, ajatus vallan jakamisesta tai jakamattomuudesta. Esimerkiksi poliittisessa mielessä tai yleisemmin yksilölle tärkeissä asioissa osallisuus antaa näin mahdollisuuden tulla kuulluksi tai vaikuttaa asioiden tilaan ja kehitykseen. (Kiilakoski et al. 2012, 14–16.)

Osallistumiseen (participation) liittyy osallisuutta vahvemmin toiminnallinen, aktiivinen puoli. Osallisuus voidaan myös nähdä ikään kuin osallistumisen mahdollistavana tekijänä. (Kiilakoski et al. 2012, 16–17.) Osallistuminenkin nähdään yhteistoimintana ja keinona vaikuttaa yhteisiin tai yhteiskunnallisiin asioihin. Osallistuminen voidaan määritellä myös oikeutena tai ihmisoikeutena, joka mahdollistaa osallistumisen päätöksentekoon ja mielipiteenilmaisuun sekä (omiin) asioihin vaikuttamisen (Alanko 2012, 101). Sekä osallisuuden että osallistumisen edellytyksenä voidaan nähdä tiedonsaannillinen ulottuvuus, jonka avulla asioihin osallistuminen ja vaikuttaminen on mahdollista. Tietoa täytyy olla saatavilla niin osallistumismahdollisuuksista kuin osallistumisen tai osallisena olemisen edellytyksistä. (Eskelinen et al. 2012a, 35–39.)

Osallistaminen puolestaan voidaan nähdä toimintaan aktivoivana, ylhäältä alaspäin tapahtuvana toimintana, jonka kautta tarjotaan osallisena olemisen ja osal-

listumisen mahdollisuuksia. Kuntatasolla osallistaminen merkitsee osallistumismahdollisuuksien tarjoamista kuntalaisille. (Kuntaliitto 2009.) Kirjastoissa osallistamisesta on viime vuosina puhuttu paljon kirjastopalveluiden suunnittelun ja kehittämisen yhteydessä. Näin osallistamisella tarkoitetaan kuntalaisille ja kirjaston asiakkaille tarjottavaa mahdollisuutta osallistua kirjastopalveluiden, tilojen ja toimintojen suunnitteluun yhdessä asiantuntijoiden ja kirjaston edustajien kanssa. (Almgren & Jokitalo 2011, 24.)

3.2 Nuorten osallistumiseen ohjaavat lait, asetukset ja linjaukset

Nuorten kuuleminen on lakisääteinen velvoite, sillä yleiset kansalaisten ja kuntalaisten osallistumisoikeudet, joista säädetään Perustuslain (731/1999) 14 pykälässä ja Kuntalain (365/1995) 27 pykälässä koskevat myös nuoria. Näiden lisäksi vuonna 2006 voimaan tulleen Nuorisolain (72/2006) yhtenä tarkoituksena on edistää nimenomaan nuorten aktiivista kansalaisuutta ja mahdollisuutta osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon. Laki koskee kaikkia alle 29-vuotiaita ja sen kahdeksannessa pykälässä säädetään nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta kunta- ja aluetasolla seuraavasti: ”Nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.”

Lisäksi nuorisolain neljännessä pykälässä säädetään nuorisopolitiikan kehittämisohjelmasta. Valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi valtakunnalliset nuorisopolitiikan tavoitteet ja suuntaviivat sisältävän kehittämisohjelman. Vuosille 2012–2015 linjatun Lapsi- ja nuorisopoliittisen kehittämisohjelman yksi kolmesta päätavoitteesta on osallisuuden mahdollistavat toimenpiteet. Osallisuuteen liittyviksi strategisiksi tavoitteiksi on listattu nuorten kasvaminen aktiivisiksi kansalaisiksi, osallistumisen tasavertaiset mahdollisuudet sekä nuorten työllistymiseen liittyvät tavoitteet. Näissä painottuvat vaikuttamismahdollisuuksien ja mielipiteen ilmaisun mahdollistavien kanavien luominen, kehittäminen ja toiminnan tehostaminen. (OKM 2012, 11–14.)

Nuorisolaki ei nykyisellään täsmennä, mitä tarkalleen ovat ”nuoria koskevat asiat”, eikä se velvoita konkreettiseen toimintaan tai tarjoa esimerkkejä tai ohjeita osallistumisen muodoista. Tämän opinnäytetyön kirjoitushetkellä nuorisolakia ollaan uudistamassa. Tavoitteena on saada uusi laki voimaan 1.1.2016, ja yksi uudistuksen tavoitteista koskee juuri kahdeksannen pykälän täsmentämistä. Mietinnän alla on muun muassa kuntalain uudistamisen yhteydessä mahdollisuus asettaa kuntiin lakisääteiset nuorisovaltuustot sekä nuorten kuulemisen mahdollistaminen myös valtakunnallisella tasolla. (OKM 2014, 5.) Lain uudistamistyö on jo myös kohdannut kritiikkiä. Suomen Nuorisovaltuustojen liitto (Nuva ry) on kannanotossaan ilmaissut huolensa siitä, että lain muutosta valmistelevaan työryhmään ei ole kutsuttu nuoria, joiden osallistumista päätöksentekoon kyseinen laki nimenomaan koskee (Nuva ry 2014).

Nuorisolain lisäksi Suomi on sitoutunut vuodesta 1991 lähtien YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, joka koskee alle 18-vuotiaita lapsia ja nuoria. Artikla 12 määrää siinä oikeudesta osallistua heitä koskevien päätösten valmisteluun (Unicef [2014]). Myös Euroopan unionin laatima Nuorisostrategia 2010–2018 nostaa nuorten osallistumisen ja aktiivisen kansalaisuuden yhdeksi strategia-kauden kehittämiskohteeksi. Osallistumista on tässä tarkoituksena edistää ennen kaikkea poliittisella kentällä, mutta tavoitteissa on mainittu myös nuorten kannustaminen osallistumiseen kaikilla kansalaisyhteiskunnan alueilla, samoin kuin nuorille kohdistuvan tiedottamisen ja nuorten kuulemisen parantaminen. Keinoina on listattu muun muassa erilaisten osallistuvien oppimismenetelmien käyttö varhaisesta iästä lähtien, sekä tieto- ja viestintätekniikan tehokkaampi käyttö nuorten osallistumisasteen syventämisessä. (EUVL C311, 19.12.2009, 7–8.)

Nuorten kohdalla haasteeksi on koettu se, miten nuoret saadaan kiinnostumaan osallistumisesta ja miten heidät onnistutaan sitouttamaan palveluiden kehittämiseen. Nuorten vapaa-aikatutkimukset ovat osoittaneet, että vapaa-ajan puute on yksi suurimmista toiminnalle koetuista esteistä (ks. esimerkiksi Myllyniemi 2009; Määttä & Tolonen 2011). Toisaalta ongelmaksi voi muodostua myös osallistuvien nuorten kyky edustaa kaikkia ikäryhmänsä nuoria. Kuten af Ursin ja

Haanpää (2012, 56–57) ovat huomioineet, nuoret eivät edusta yhtenäistä joukkoa, vaan ovat joukko yksilöitä, jotka edustavat omia kulttuurisia ja sosiaalisia kasvuympäristöjään. Heidän ajattelunsa ja toimintansa on näin myös henkilökohtaisten kokemusten muovaamaa. Tausta puolestaan vaikuttaa nuoren osallistumisvalmiuksiin ja -mahdollisuuksiin. Siksi af Ursinin ja Haanpään mukaan huomiota tulisi kiinnittää erityisesti ohjausta eniten tarvitseviin ryhmiin sekä yleisesti osallistumista edistäviin ja ehkäiseviin tekijöihin.

Nuorten osallistumismahdollisuuksien edistämiseen on kuitenkin nähty monia positiivisia ja kannattavia syitä. Nuoret käyttävät palveluita niin yksityisinä asiakkaina kuin laajemmin kuntalaisinakin. He pystyvät itse arvioimaan heille tarkoitettujen palveluiden toimivuutta ja laatua. Palveluiden suunnitteluun käytetyt resurssit ovat paremmin hyödynnettävissä ja palvelujen vaikuttavuus lisääntyy, kun nuorilla on mahdollisuus kertoa kokemuksistaan ja antaa palautetta sekä kehittämissuhteita. (Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2012, 4–12.) Osallistumisen on myös nähty lisäävän nuorten omaa hyvinvointia ja sitouttavan heitä paremmin kotikuntaansa ja sen kehittämiseen. Näin saavutetaan taloudellisia hyötyjä sekä sijoitetaan tulevaisuuden hyvinvointiin. (Eskelinen et al. 2012b, 222.)

3.3 Asiakaslähtöisyys ja nuorten osallistuminen kirjastopalveluiden kehittämiseen

Yksi kirjastopalveluiden vahva laadun mittari on palveluiden asiakaslähtöinen kehittäminen ja käyttäjien kuuleminen, joilla osallistuminen ja osallisuus kirjaston asiakkaille mahdollistetaan. Yleisten kirjastojen laatusuositus toteaa, että asiakkaiden kuuleminen paitsi parantaa palvelun laatua ja lisää palvelukokemuksen hyötyä asiakkaalle, vaikuttaa se myös palvelun tulevaisuuden kysyntään. Asiakaslähtöisessä palveluiden suunnittelussa asiakas on ennen kaikkea aktiivinen toimija eikä pelkästään suunnittelun kohde. Asiakaslähtöisyyden tärkeitä ilmentymiä ovat saavutettavuus ja vuorovaikutus. Nämä näkyvät kirjastossa esimerkiksi tavoitettavissa olevana henkilökuntana sekä yleisemmin kirjaston

kykynä tehdä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja avoimuutena uusille, myös ulkoapäin tuleville ideoille ja toimintatavoille. (OKM 2010, 13–16.)

Asiakaslähtöisyyttä voi toteuttaa monin eri tavoin. Asiakaskyselyt auttavat toiminnan suunnittelussa, palvelutarpeiden kartoittamisessa sekä kysyntää vastaavien palveluiden kehittämisessä. Syventävät ja osallistavat menetelmät, kuten ryhmähaastattelut, paneelit ja asiakasraadit, tuottavat tarkempaa tietoa tietyn asiakasryhmän tarpeista ja mielipiteistä. Ne auttavat myös arvioimaan palvelun tarpeellisuutta, kehittämisen suuntaa tai käytännön toteutusta. (Tyrväinen 2011, 158–159.) Palvelumuotoilun kautta voidaan puolestaan systemaattisemmin ja kokonaisvaltaisemmin lähestyä palveluiden kehittämistä. Palvelumuotoiluun liittyy analyyttinen, dataan ja tutkimukseen perustuvan tiedon yhdistäminen intuitiiviseen, tulevaisuuteen uudella tavalla katsovaan ja asiakkaan toimintaa havainnoivaan näkemykseen. (Tuulaniemi 2011, 10–11.) Palvelumuotoilussa kehittämisen keskiössä on asiakas tarpeineen ja tarpeisiin vastaava palvelukonsepti. Konseptissa yhdistyy asiakkaan lisäksi käsitys tilasta, tuotteesta ja palveluympäristöstä samoin kuin palveluntarjoajan toiminnan motiivit ja päämäärät. Avainasemassa on kyky segmentoida asiakkaat ymmärtäen heidän elämänsä maailmaansa, niitä arvoja ja asenteita, jotka heidän toimintaansa ohjaavat. (Tuulaniemi 2011, 66–67.)

Jones et al. (2004) ovat huomioineet, että nuorten osallistaminen ei välttämättä vaadi kirjastolta suuria resursseja. Päivittäisissä kohtaamisissa esimerkiksi nuorten kirjastokäyttäytymistä voidaan havainnoida tai keskustella nuorten kanssa palvelutapahtuman yhteydessä kirjaston palveluista, palvelukokemuksesta tai palveluiden tarpeesta. Nuorten asiakkaiden kanssa on luotu parempia suhteita ja saatu hyviä tuloksia, kun on rohkaistuttu lähestymään kirjastoa käytäviä nuoria. Kysymällä ja sen jälkeen aidosti kuuntelemalla heidän mielipidettään kirjaston sisustuksesta, hankintatoiveista tai palvelumuotoilun onnistumisesta voi saada yllättävääkin tietoa kehittämistyön tueksi. Lisäämällä matalan kynnyksen tapoja jättää nimettömänäkin palautetta, vinkkejä tai toiveita kirjaston henkilökunnalle päästään myös hyvään alkuun vuoropuhelussa. (Jones et al. 2004, 297–298.) Kirjoittajat myös muistuttavat, että pienelläkin panostuksella on

kirjastoille monia hyötyjä. Osallistamisen kautta kirjasto saa uutta näkemystä nuorten tarpeista ja nuorten panos kirjastopalveluihin voi houkuttaa ikätovereita kirjastoihin. Monesti myös kirjaston peruspalvelut ja kokoelmat saadaan muun toiminnan ohella paremmin nuorten tietoisuuteen ja käyttöön. (Jones et al. 2004, 300–301.)

Kirjaston nuorille järjestämissä tapahtumissa ja palvelutoiminnassa ongelmana on monesti koettu se, ettei nuoria ole helppo saada osallistumaan tapahtumiin, jotka ovat tiettyyn paikkaan ja kellonaikaan sidottuja. Amerikkalaisissa kirjastoissa on yhtenä ratkaisuna pyritty kehittämään nuorille ajasta ja paikasta riippumattomia mahdollisuuksia tekemiseen ja osallistumiseen. ”Stress-free programming” tai ”Passive programming” -nimellä kutsuttu toimintamuoto tarkoittaa, että nuorille tarjotaan osallistumisen muotoja ilman, että heidän tarvitsee välttämättä tulla kirjastoon tai olla kontaktissa kirjastonhoitajien kanssa. Nuorten osaston pöydille sijoitetut kirjavinkkauslomakkeet, kirjaston verkkosivulla tai Facebook-sivulla järjestettävät mielipidekyselyt ja tietokilpailut tai ennustukset uutuskirjojen juonikäänneistä ynnä muu toiminta tarjoavat nuorille tekemistä sekä osallistumisen mahdollisuuden ja tunteen. Myös kirjasto hyötyy nuorten mielipiteistä, kun esimerkiksi kirja-arvioiden perusteella voidaan hahmottaa nuorten kiinnostuksen kohteita ja mieltymyksiä. Samalla luodaan kirjastosta positiivista kuvaa nuorten keskuudessa heidän mielipiteistään kiinnostuneena lähipalveluna. (Hastings 2008; Giamalva 2014)

Hyvänä keinona osallistaa nuoria on koettu myös kirjaston itse järjestämien tapahtumien sijaan hakeutua yhteistyöhön jo valmiiksi toiminnassa olevien nuorten harrastuspiirien tai kiinnostusryhmien kanssa. Kirjasto voi tarjota ryhmille tiloja kokoontumiseen, välittää tietoa ja etsiä yhteistyötahoja toiminnan tueksi sekä tarjota tilaisuutta esitellä omaa toimintaa järjestämällä näyttelyitä tai osallistamalla sopivaan kirjaston tapahtumaan. North Carolinan yliopiston kirjastonhoitaja on esimerkiksi näillä keinoilla osallistunut ja tarjonnut kirjaston kautta osallistumismahdollisuuksia alueella toimivalle Teens Turning Green – opiskelijajärjestölle. Järjestön tarkoituksena on tarjota tietoa arkipäivän vihreistä, eettisistä valinnoista ja ilmastonmuutoksen vaikutuksesta ja torjumisesta

muille nuorille. Kirjasto on nuorten avustuksella löytänyt paljon uusia toimintamuotoja tiloihinsa, ja sen vihreiden arvojen näkyvä kannattaminen on saanut nuorilta positiivista huomiota. (Williams 2012, 29–31.)

Nuorten pitkäjänteisempään osallistumiseen tähdittäessä mahdollisuutena on perustaa nuorille omia asiakaspaneeleita ja vaikuttajaryhmiä kuten Espoossa perustettu maahanmuuttajanuorille suunnattu asiakasraati (Nikulainen 2011, 199). Paikallisia nuoria voidaan myös ottaa mukaan kirjaston toimintaan vapaaehtoisvoimin tai palkattuina. Nuorten mukaan ottaminen perinteisesti aikuisista osallistujista koostuviin kirjastojen keskusteluryhmiin tai asiakaspaneelisiin voi parantaa nuorten kuvaa kirjastoista sekä lisätä ymmärrystä erilaisista tarpeista ja ajattelutavoista nuorten ja aikuisten välillä (Bolan 2006). Nuorten teknologista osaamista on esimerkiksi hyödynnetty virginialaisessa kirjastossa kouluttamalla nuoria avustamaan kirjaston asiakkaita teknologisiin ongelmiin liittyvissä kysymyksissä, kuten tulostimien, sähköpostin tai e-kirjojen lukulaitteiden käytössä. Näiden ”Teen tXtpert” -nimellä tunnettujen vapaaehtoisten toimintaan sitouttaminen ja perehdyttäminen vaativat luonnollisesti myös kirjastolta enemmän sitoutumista, onnistumisen halua, epäonnistumisen hyväksymistä ja ylimääräisiä resursseja, mutta tulokset ovat olleet ainakin näiden toimijoiden kohdalla pääosin positiivisia. (Pavis 2013.)

Kirjastot.fi -sivuston hankerekisteristä löytyviä, parhaillaan käynnissä olevia tai lähiaikoina toteutuneita hankkeita tarkastelemalla näkyy, että myös Suomen yleisissä kirjastoissa nuorten kuuleminen ja pyrkimys heidän kirjastojen kehittämistyöhön sitouttamiseen on tällä hetkellä kiitettävän aktiivista. Nuoria pyritään monipuolisten ja eripituisten hankkeiden kautta innostamaan osallistumaan niin tilojen kuin toiminnan suunnitteluun. Hankkeilla pyritään aktivoimaan myös lukuharrastusta ja kirjastonkäyttöä yleisesti ja kannustetaan nuoria ottamaan kirjastotila vapaa-ajan aktiiviseen hyötykäyttöön. Seuraavaksi on esitelty tarkemmin muutamia nuorten osallistumiseen tähtäviä hankkeita.

Junnut remmiin ja tilat vaihtoon! (2014)

Pieksämäen kirjaston ja nuorisotoimen yhteistyössä toteuttama hanke pyrkii aktivoimaan alueensa nuoria vapaaehtoisen osallistumisen kautta kirjaston palveluiden arviointiin ja kehittämiseen. Hankkeen päätavoitteina on osallistaa nuoria, luoda kirjaston ja nuorisotoimen pysyvä yhteistoimintamalli, joka sidotaan pysyväksi toiminnan vuosikellon avulla sekä tuoda hakeutuva kirjastotoiminta osaksi kirjaston nuortenpalvelutoimintaa. Hankkeen aikana on tarkoitus kerätä mahdollisimman paljon palautetta nuorilta kirjaston palveluista, ja viedä kirjasto ulos nuorten pariin muun muassa kirjastopyörän avulla. Hanke jatkuu vuoden 2015 loppuun.

Kirjavaa! (2013)

Mikkelin kaupunginkirjaston ja Mikkelin ammattikorkeakoulun yhteistyönä toteutetussa hankkeessa on ollut mukana myös nuoriso- ja sosiaalialan ammattilaisia. Hankkeessa on testattu erilaisten työkalutuurien toimivuutta nuorten toiminnan monipuolistamiseen tähtäävän yhteistyön kautta. Hankkeen avulla on pyritty aktivoimaan erityisryhmiä ja niitä nuoria, jotka eivät vielä ole aktiivisia osallistujia. Hankkeen aikana on muun muassa kokeiltu yökirjastoa nuorille aikuisille ja toteutettu erilaisia työpajoja, joita AMK-opiskelijat ovat järjestäneet nuorille. Työpajojen sisältö on ollut mediakasvatukseen liittyvää ja pääpaino nuorten omassa tekemisessä. Kirjavaa! -hanke päättyi marraskuussa 2014 ja kehittämistyö on tarkoitus juurruttaa pysyväksi käytännöksi yhteistyökumppaneiden välillä.

Tosi siistii! – Nuoriso-ohjaaja Lappeenrannan kirjastoon (2013)

Lappeenrannan kaupunginkirjaston ja kaupungin nuorisotoimen yhteisessä hankkeessa pyrittiin tarjoamaan paikallisille nuorille tekemistä ja osallistumismahdollisuuksia. Kirjastoon palkatun nuoriso-ohjaajan avulla haluttiin osittain ratkaista nuorten kokoontumisesta ja äänekkäästä käyttäytymisestä johtuvia häiriöitä nuorten oleskeluun ja asiointiin huonosti soveltuvissa kirjastotiloissa. Nuorille tarjottiin hankkeen avulla osallistumismahdollisuuksia, säännöllistä tekemistä ja nuoriso-ohjaajan avulla tukea ja huomiota, jota kirjaston henkilökunta ei yksin ole pystynyt nuorille tarjoamaan. Lappeenrannan nuorisovaltuusto toimi

hankkeessa neuvonantajana ja yhteistyökumppanina. Hanke aloitettiin lähikirjastossa, jossa nuorten kanssa oli koettu eniten ongelmia, ja sitä oli tarkoitus laajentaa myös kaupungin muihin toimipisteisiin. Yhdessä tekemisen ja yksittäisten tapahtumien järjestämisen lisäksi pääkirjastoon oli tarkoitus suunnitella nuorille pelitila oleskeluun ja aikuisten kanssa yhdessä pelaamiseen.

Hankkeiden kautta toteutettava toiminta takaa lisäresursseja ja päivittäisen työn ohella tehtävää nuorten osallistamistyötä enemmän toimintamahdollisuuksia. Vielä ratkaistavana on, miten hankkeiden ja projektien aikana syntyneet hyvät käytännöt saadaan istutettua vakiintuneeksi osaksi työn arkea. Uusista toimintatavoista olisi saatava pysyviä muutoksia työn arkeen, jotta niihin panostetut resurssit saataisi monipuoliseen hyötykäyttöön organisaation sisällä. (Miettinen 2011, 218.)

4 TUTKIMUKSEN TAUSTAT JA TUTKIMUSMENETELMÄ

4.1 Nuoret mukaan kirjastotoiminnan kehittämiseen –hanke

Kuopion kaupunginkirjasto - Pohjois-Savon maakuntakirjasto koostuu pääkirjaston lisäksi 15 lähikirjastosta ja kolmesta kirjastoautosta. Kolme lähikirjastoista, Juankoski, Kaavi ja Tuusniemi, ostavat kirjastopalvelut Kuopiolta isäntäkuntasopimuksella, ja tammikuussa 2015 kuntaliitoksen myötä Maaninka liittyy Kuopioon. Vuonna 2013 Kuopion asukasluku oli 116 339. Kuopion kirjastossa työskentelee 88 henkilöä, näistä neljä pääkirjaston lasten- ja nuortenpalveluissa. Kokonaislainaus vuonna 2013 oli 2 043 791. Lastenkirjojen osuus kirjojen kokonaislainauksesta vuonna 2013 oli 36,99 prosenttia ja kirjahankintojen osuus 36,91 prosenttia. (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2013.) Nuorten tilastoja ei ole erikseen saatavissa. Kuopion keskustassa sijaitseva pääkirjasto on rakennettu vuonna 1967. Lasten- ja nuorten yhteinen osasto sijaitsee kirjaston toisessa kerroksessa. Suorakaiteen muotoinen tila on erotettu aikuisten lainausosastosta kirjahyllyillä, joten varsinaista omaa osastoa nuorilla ei pääkirjastossa, eikä lähikirjastoissakaan, ole.

Alla esitetyt tutkimustulokset perustuvat Kuopion kaupunginkirjastossa toteutettuun Nuoret mukaan kirjastotoiminnan kehittämiseen -hankkeeseen, jonka tarkoituksena oli tutkia kuopiolaisten, 13–19-vuotiaiden nuorten mielipiteitä kirjastosta. Hanke oli ELY-keskuksen (nykyisin AVI) rahoittama. Saadulla rahoituksella palkattiin kolmeksi kuukaudeksi projektityöntekijä, jonka tehtävänä oli yhdessä lasten- ja nuortenosaston henkilökunnan kanssa suunnitella ja toteuttaa nuorille sähköinen asiakaskysely. Hankkeen taustalla vaikutti huoli nuorten lue-misharrastuksen vähenemisestä ja sen vaikutuksesta kirjastopalveluiden käyttöön.

Hankkeen avulla haluttiin selvittää, millaisena alueen nuoret kirjaston nykyisellään kokevat ja kerätä heiltä itseltään ideoita tilojen, palveluiden ja tapahtumien kehittämiseen. Hankkeessa haluttiin välillisesti myös muistutella nuoria kirjaston olemassaolosta ja herätellä opettajia, nuorisotyöntekijöitä ja muita potentiaalisia

yhteistyökumppaneita aktiivisempaan kirjastopalveluiden hyödyntämiseen työssä. Nuorten mielipiteiden kuulemisen lisäksi hankkeen avulla haluttiin toteuttaa lakisääteistä velvollisuutta nuorten kuulemiseen ja luoda perusteet laadukaiden, asiakaslähtöisten ja kustannustehokkaiden palveluiden tuottamiselle.

Tutkimuksen taustalla oli kaksi laajaa tutkimusongelmaa: *millaisena nuoret kirjaston nykyisellään kokevat ja millaisena kirjasto vastaisi paremmin nuorten tarpeita*. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen kautta pyrittiin selvittämään nuorten asenteita kirjastoa kohtaan ja selvittämään syitä siihen, miksi nuorten kirjastonkäyttö on viime vuosina kääntynyt laskuun. Jälkimmäisellä kysymyksellä haettiin vastauksia nuorten palveluntarpeeseen ja toiveisiin kirjaston uusien palveluiden suhteen. Kyselykaavaketta varten tutkimusongelmat jaettiin pienempiin kokonaisuuksiin, ja niitä tarkasteltiin neljän eri kokonaisuuden kautta. Nämä olivat kirjastonkäyttö ja käytön esteet, kirjastotila, kirjaston tapahtumat ja yleinen kirjastoon suhtautuminen.

Oletuksena oli, että lukemisharrastuksen väheneminen on laskenut nuorten kirjastonkäytön tarvetta, ja että kirjasto ei ole onnistunut uudistumaan tarpeeksi vastatakseen kilpailuun muiden nuorten vapaa-ajanviettomahdollisuuksien kanssa. Vastauksien oletettiin painottuvan oman tilan tarpeeseen sekä pelikonsoleihin ynnä muihin uusiin tekemisen muotoihin. Palveluntarvetta koskevat kysymykset olivat pääsääntöisesti avoimia, ja vastauksien kautta toivottiin innovatiivisia ja hullujakin ideoita, joita voitaisiin tulevaisuudessa jalostaa uudenlaisiksi kirjastotoiminnaksi. Saatuja vastauksia tarkasteltiin kyselyn purkuvaiheessa jokaisen kysymyskokonaisuuden kohdalla muun muassa kirjastopalveluiden saatavuuden (aukioloajat ja toimipisteiden sijainti) sekä saavutettavuuden (palveluiden käytettävyyden ja käytön esteet) lähtökohdista. Samoin tarkasteltiin tilojen ja henkilökunnan lähestyttävyyteen sekä palvelun kattavuuteen ja tarpeeseen liittyviä tekijöitä.

4.2 Tutkimuksen toteutus

Nuorten asiakaskysely toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena Surveypal-kyselytutkimusohjelmalla. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä soveltuu tutkimuksiin, joissa vastaajien määrän oletetaan olevan suuri ja tutkitavat muodostuvat hajanaisesta joukosta. Standardoitu lomake soveltuu hyvin ihmisten asenteiden ja mielipiteiden tutkimiseen. (Vilka 2007, 28.) Sähköinen kysely valittiin, koska vastauksissa tavoiteltiin mahdollisimman kattavaa ja monipuolista otosta eri elämäntilanteessa olevista ja eri puolilla kaupunkia asuvista ja asioivista kuopiolaisista nuorista. Myös ei-käyttäjiä toivottiin kyselyn vastaa-jiksi. Tämän vuoksi kysely myös oli saatavilla vapaasti verkossa eikä sitä kohdennettu suoraan ennalta valitulle vastaajajoukolle. Projektityöntekijä Selene Keränen työsti yhdessä lasten- ja nuortenosaston henkilökunnan kanssa kyselykaavakkeen, jota testautettiin sekä Turun ammattikorkeakoulun kirjastoalan opiskelijoilla että kirjaston työntekijöiden ikäryhmään sopivilla lapsilla. Kyselyä työstettiin saadun palautteen perusteella ennen julkaisua.

Kysely oli avoinna 10.–31.3.2014. Siitä tiedotettiin sähköisesti kirjaston omien tiedotuskanavien, kuten verkkokirjaston etusivun ja nuorten osion, Facebook-sivun ja Twitterin kautta, samoin kuin kaupungin nuorisotilojen Facebook-sivuilla. Tietoa ja linkki kyselyyn jaettiin myös sähköpostilla Kuopion kaupungin sekä seurakunnan nuorisotyöntekijöille, Kuopion Tyttöjen talon henkilökunnalle, nuorisovaltuustolle sekä rehtoreiden, opettajien ja koulusihteereiden kautta oppilaitoksiin. Paperimainoksia toimitettiin kirjaston kaikkiin toimipisteisiin, kirjastojen ilmoitustauluille ja kirjastoautoihin samoin kuin kaupungin nuorisotiloihin ja koulujen ilmoitustauluille.

Kyselystä tulostettiin myös paperiversioita, joita kirjastossa asioivat ja esimerkiksi opettajat saivat halutessaan käyttää sähköisen kyselyn sijaan. Muutama seitsemännen luokan opettaja pyysikin tiedotteen sähköpostiin saatuaan paperisia kyselykaavakkeita omien oppilaidensa ja muiden yläkoulun luokkien käyttöön. Tämä selittää osittain yläasteikäisten suurta vastausprosenttia kyselyn

tuloksissa. Paperikaavakkeiden vastaukset tarkastettiin ja syötettiin vastausajan päätyttyä Surveypal-ohjelmaan.

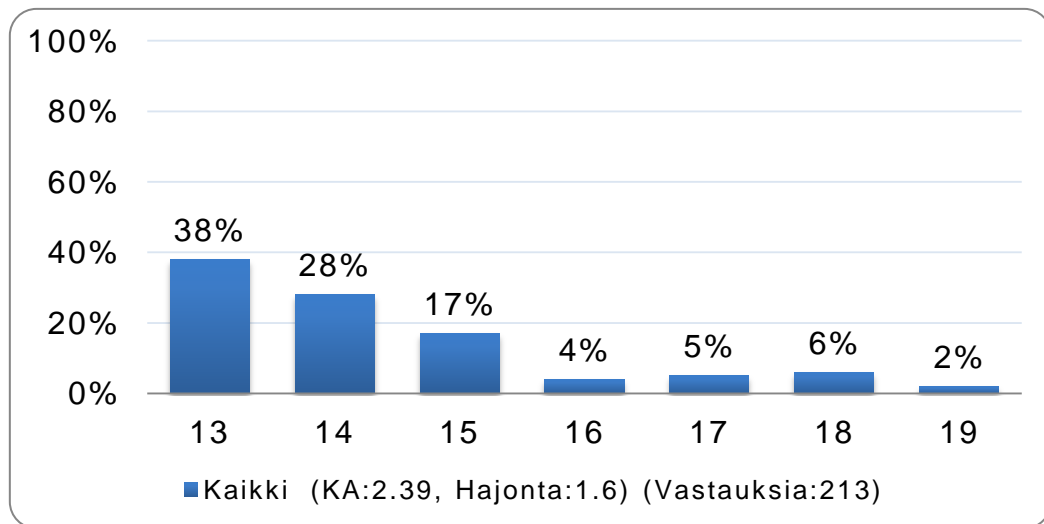
Kyselylomake (liite 1) oli jaettu taustatietokysymysten lisäksi neljään osioon. Ne koskivat kirjaston palveluja ja kokoelmaa, tiloja, tapahtumia ja yleistä asennetta kirjastoa kohtaan. Taustatietokysymyksiä kysyttiin vastaajan sukupuolta, ikää, elämäntilannetta, eli onko vastaaja peruskoulussa, opiskelija, töissä tai työtön, sekä sitä mitä kirjastoa, jos mitään, hän yleensä käyttää. Taustatietojen tarkoituksena oli kartoittaa, kuinka kattavasti iän ja maantieteellisen sijainnin kannalta hankkeen kohderyhmään kuuluvia nuoria tavoitettiin. Taustakysymyksiä ei muutoin käytetty vertailevina tekijöinä tuloksia analysoitaessa. Kirjastokohtaiset tulokset jaettiin kuitenkin niitä pyytäneisiin toimipisteisiin.

Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 267 nuorta. Paperilomakkeilla vastauksia saatiin 103, sähköisiä 164. Näistä vastauksista 19 hylättiin joko puutteellisina (10) tai asiattomina (9). Sähköisesti kyselyyn vastanneet olivat kaikki käyttäneet suoraa vastauslinkkiä. Paperisissa mainoksissa ollut QR-koodin takaa löytyvä linkki oli avattu kuusi kertaa, mutta vastausta ei näistä kukaan ollut jättänyt. Lopullisista 248 hyväksytyistä vastauksesta 31 oli kirjastoa käyttämättömien nuorien jättämiä.

5 NUORTEN ASIAKASKYSELYN TULOKSET

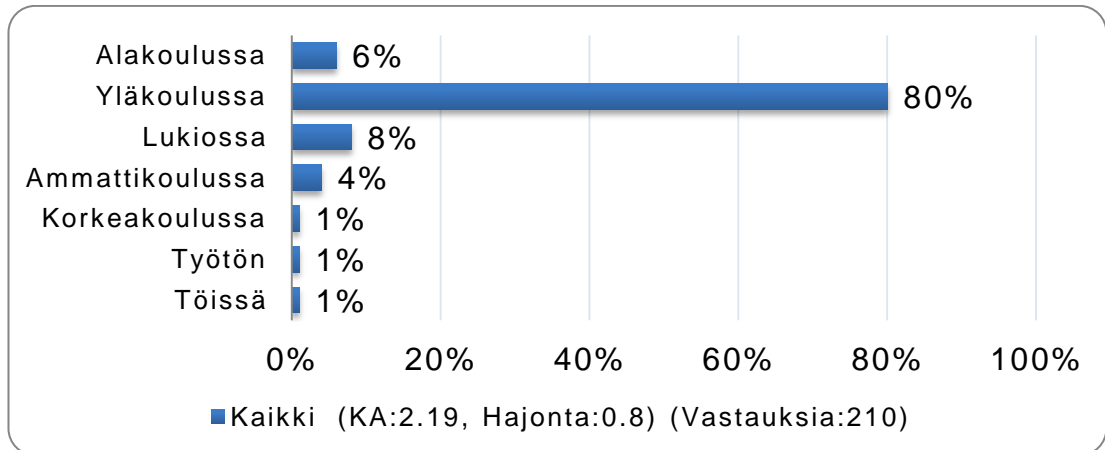
5.1 Vastaajat ja kirjastonkäyttötottumukset

Kyselyn 248 vastaajasta 66 prosenttia oli naisia, 34 prosenttia miehiä. Viisi vastaajaa jätti sukupuolensa ilmoittamatta. Kuten kuviossa 1 esitetystä vastaajien ikäjakaumasta näkyy, vastaajista valtaosa (87 %) oli 13–15-vuotiaita. Kyselyn tuloksia ei näin ollen voi yleistää 13–19-vuotiaiden mielipiteiksi, vaan ne voivat parhaimmillaankin kertoa vain yläkouluikäisten kirjastonkäytön tottumuksista.

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma

Vastaajat edustivat pääosin yläkouluikää, heitä oli 82 % vastaajista. Lukiossa opiskeli kahdeksan prosenttia, alakoulussa viisi ja ammattikoulussa neljä prosenttia vastaajista. Yksi prosentti vastaajista oli töissä. Korkeakouluopiskelijoita tai työttömiä nuoria kysely ei juuri tavoittanut (kuvio 2). Vastauksia saatiin pääkirjaston lisäksi kolmea lukuun ottamatta kaikista Kuopion lähikirjastoista. Kirjaston ei-käyttäjiä oli 13 % kaikista vastaajista.

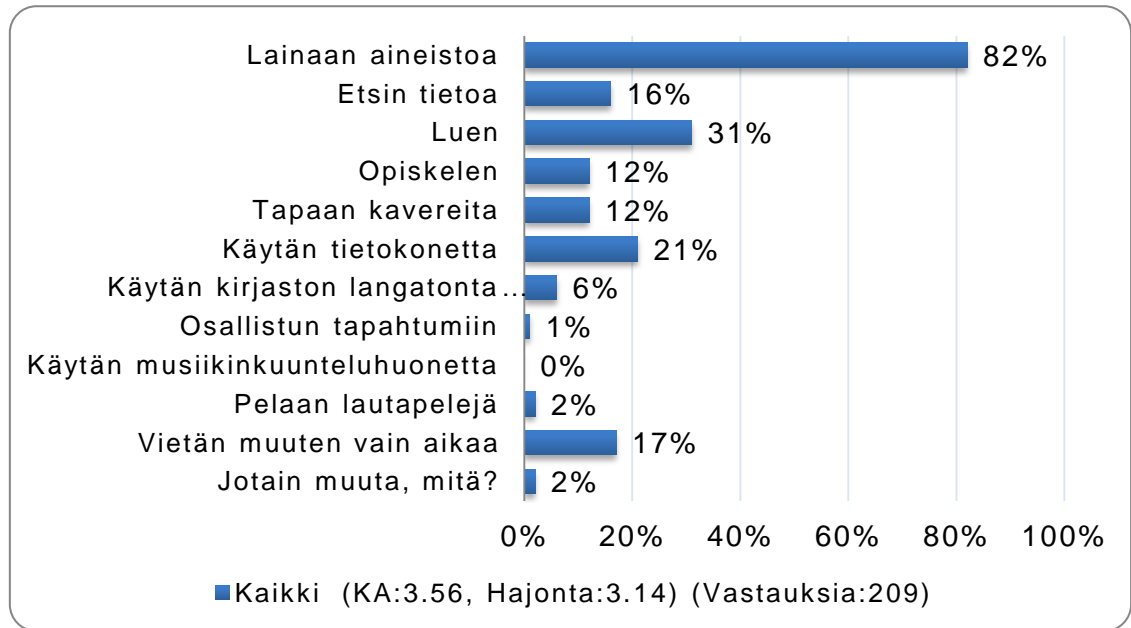
Kuvio 2. Vastaajat kouluasteen tai työtilanteen mukaan.

Kirjaston käyttö ja palvelut -osion kysymyksillä pyrittiin kartoittamaan vastaajien kirjastonkäyttötapoja: käyntitiheyttä, käyntien tarkoitusta, kirjastonkäytön koettuja esteitä ja verkkokirjaston käyttöä. Vastaajilta toivottiin avovastausten kautta myös kehitysehdotuksia ja palautetta kirjaston kokoelmien ja palveluiden parantamiseksi. Kirjaston ei-käyttäjät ohjattiin siirtymään suoraan taustatietokysymyksistä tämän osion perässä olleisiin, heille suunnattuihin kysymyksiin.

Yli kaksi kolmasosaa vastaajista (71 %) käy kirjastossa vähintään kerran kuukaudessa tai ainakin muutaman kerran vuodessa. Viikoittain kirjastossa käy 16 % ja päivittäin kaksi prosenttia vastaajista. Harvemmin kuin muutaman kerran vuodessa ilmoitti käyvänsä 13 % kaikista kysymykseen vastanneista.

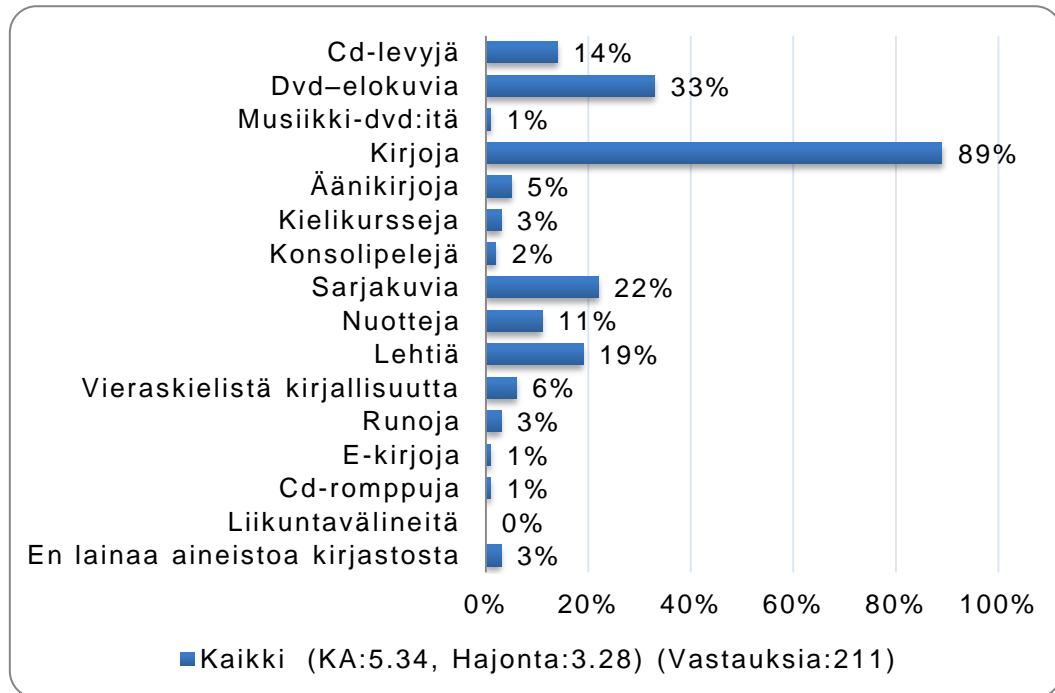
Vastausten perusteella kirjaston eri osastoja käytetään melko monipuolisesti. 72 % vastaajista asioi lasten- ja nuortenosastolla, viisikymmentä prosenttia aikuisten osastolla, 23 % lehtisälissä. Vähiten vastaajien ikäryhmä käyttää musiikki-osaston palveluita (16 % vastaajista). Lähes kaikki vastaajat olivat vastauksissaan ilmoittaneet asioivansa useammalla kuin yhdellä osastolla.

Nuoret käyttävät kirjastoa myös melko perinteisesti. 83 % ilmoitti kirjastokäyntinsä tarkoitukseksi aineiston lainaamisen. Tiloissa myös luetaan (32 %), käytetään tietokonetta (21 %) ja etsitään tietoa (16 %) tai opiskellaan (13 %). Kirjaston tiloissa myös vietetään muuten vain aikaa ja tavataan kavereita. Muu kirjastonkäyttö ilmenee kuviosta 3.

Kuvio 3. Mitä yleensä teet kirjastossa?

Suosituin lainattava materiaali on kirja, niitä kirjastosta hakee 89 prosenttia aineistoa lainaavista nuorista. Seuraavaksi lainatuinta materiaalia ovat DVD-elokuvat (32 %), sarjakuvat (23 %), lehdet (19 %) ja nuotit (11 % vastaajista). Kolme prosenttia kirjastonkäyttäjistä ei lainaa mitään aineistoa. Kuten kuviosta 4 ilmenee, vähiten kiinnostusta vastaajilla on lainata liikuntavälineitä, musiikki-DVD-levyjä, e-kirjoja ja CD-ROM-levyjä. Liikuntavälineiden sekä konsolipelien vähäisen kiinnostuksen selittää osittain se, että niitä on toistaiseksi vielä vähän tarjolla. Pelikokoelmaa oli kyselyn julkaisuhetkellä alettu vasta hankkia ja kapalemäärät olivat vielä vähäiset.

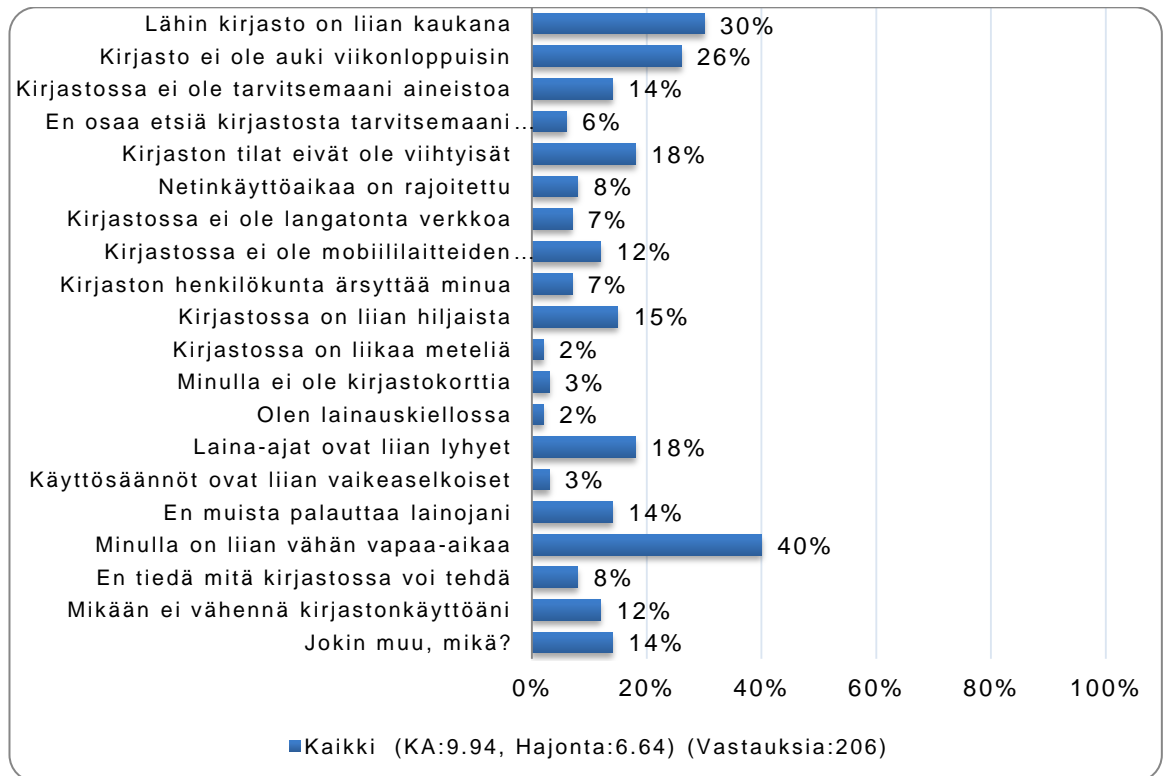
Kuvio 4. Mitä yleensä lainaat kirjastosta?

Kysymykseen *mitä toivoisit, että voisit lainata kirjastosta* toiveena oli saada vastaajilta uusia ideoita kirjastosta lainattavaan materiaaliin. Vastaukset olivat kuitenkin yllättävän maltillisia ja koskivat pääosin perinteistä, jo lainattavissa olevaa materiaalia. Kaikista vastauksista (86 kappaletta) yli puolet (46) liittyi kirja-aineistoon. Näissä painottui uutuumateriaalin parempi saatavuus sekä ajallisesti että määrällisesti sekä tietyt genret kuten manga ja fantasiakirjallisuus. 23 kommenttia koski DVD-elokuvia ja konsolipelejä, joihin toivottiin enemmän valikoimaa sekä nimettiin elokuvia, jotka kokoelmista puuttuu. Yhdeksän kommentoi musiikkiaineistoa. Muutamia uusia ideoitakin esitettiin, muun muassa liikuntavälineitä, lauta- ja ulkopelejä sekä pelikonsolia oli toivottu kotiin lainattavaksi viidessä kommentissa). Kuusi kommentoijaa ilmoitti saavansa jo kirjastosta kaiken tarvitsemansa. Avoimet vastaukset löytyvät kokonaisuudessaan liitteestä 2.

Kyselyn perusteella suurin osa vastaajista (64 %) ei koe aineiston löydettävyyttä ongelmana, vaan löytää yleensä haluamansa aineiston helposti hyllyistä. Tämä voi osittain viitata siihen, että kirjasto on vastaajalle niin tuttu, ettei hän osaa kiinnittää huomiota aineiston löydettävyyteen ahkerasti käyttämästään kirjastosta. Myös henkilökunnalta saatu apu koetaan riittäväksi ja kirjastonkäyttöä tuke-

vaksi. 72 % vastaajista koki saavansa henkilökunnalta riittävästi apua kirjastonkäyttöön.

Kysymys *millaiset asiat vähentävät kirjaston käyttöäsi* sisälsi 19 monivalintavaihtoehtoa ja avoimen *jokin muu, mikä* -vaihtoehdon. Kysymykseen oli mahdollista valita useampia vastausvaihtoehtoja (kuvio 5).

Kuvio 5. Nuorten kirjastonkäyttöä vähentävät tekijät

Vastausten perusteella suurin nuorten kirjastonkäyttöä vähentävä tekijä on vapaa-ajan puute (41 % vastaajista). 29 % vastaajista puolestaan koki lähimmän kirjaston sijaitsevan liian kaukana ja 26 % käyttäisi kirjastoa enemmän, jos se olisi auki viikonloppuisin.

Myös kirjaston perustoimintojen järjestelyt koetaan jossakin määrin kirjastonkäyttöä vähentäväksi. 19 % vastaajista kokee laina-ajat liian lyhyiksi, 14 % ei muista palauttaa lainojaan ja 14 % kokee, ettei kirjastosta löydy heille tarpeellista aineistoa. Kuitenkin vain kaksi prosenttia vastaajista ilmoittaa olevansa lainauskiellossa, kolmella prosentilla ei ole kirjastokorttia ja kirjaston käytösäännöt

kokee vaikeaselkoisiksi ainoastaan kaksi prosenttia vastaajista. 11 % on vastannut, ettei mikään vähennä heidän kirjastonkäyttöään.

Avoimen vaihtoehdon *jokin muu, mikä* oli valinnut 13 % vastaajista (28 kommenttia). Näistä monet olivat omin sanoin ilmaisseet jo annetuissa vaihtoehdoissa olleita tekijöitä. Neljä vastaajaa mainitsi satavuuteen liittyvän syyn (kirjaston heille sopimattomat aukioloajat tai sijainnin) käyttöä vähentäviksi tekijöiksi. Seitsemän kommenttia liittyi palvelun tarpeeseen. Avoimet kommentit löytyvät liitteestä 3.

Kokoelmia ja palvelua koskevan osion päätteeksi vastaajat saivat vielä jättää avoimeen kommenttikenttään parannusehdotuksia kirjaston aineistoa ja palveluita koskien. Kommentteja oli jätetty 76 kappaletta. Kommenteista 29 koski varsinaista kirjastoaineistoa ja aineiston organisointia. Toiveet olivat pitkälti samoja kuin mitä vastaajat olivat jo aiemmassa kysymyksessä *mitä toivoisit, että voisit lainata kirjastosta* toivoneet: enemmän ja uudempia kirjoja, mangaa ja PlayStation3-pelejä. DVD-elokuvia toivottiin genren mukaiseen järjestykseen löydettävyyden parantamiseksi ja hyllyihin selkeyttä.

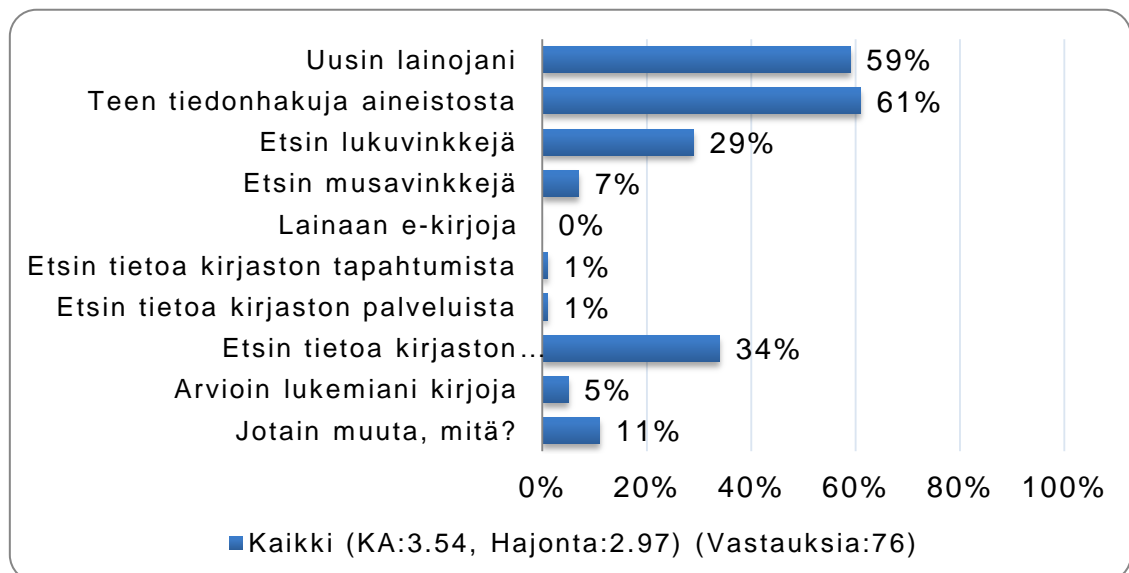
Kirjaston palveluihin ja omaan palvelutarpeeseen liittyi 26 kommenttia. Niissä toivottiin latauspaikkoja kännyköille, nopeampaa uutuskirjojen hankintaa, enemmän tietokoneita, nopeaa nettiä ja pidempiä laina-aikoja aineistolle. Yksi vastaaja oli toivonut musiikinkuuntelumahdollisuutta, toinen ylipäänsä enemmän kirjastoja ja yksi vastaaja ehdotti uutena palveluna chat-palvelua läksyjen teon tueksi.

Kirjastopalveluiden saatavuuteen liittyvää aukioloaikojen pidentämistä ja viikonlopun aukioloaikoja toivottiin seitsemässä kommentissa. Henkilökuntaa toivottiin kahdessa kommentissa osastoille vapaana kiertelemään helpomman lähestytävyyden vuoksi. Palvelun parantamiseksi heitä myös toivottiin joustamaan työtehtävissä ja palvelemaan asiakkaita niillä tiskeillä, joissa on ruuhkaa.

Kirjaston tiloja koskevia kommentteja löytyi myös kahdeksan kappaletta, vaikka niitä ei tässä osiossa varsinaisesti ollut tarkoitus käsitellä. Niissä toivottiin sohvia, värejä ja yleensä viihtyisämpiä tiloja, samoin kuin nuorten omaa oleskeluti-

laa ja nuorisokahvilan perustamista kirjaston tiloihin. Avoimet vastaukset löytyvät liitteestä 4.

Palveluita koskevan osion päätteeksi kysyttiin vielä nuorten verkkokirjaston käyttöä. Verkkokirjaston käyttö nuorten keskuudessa on melko vähäistä. Vain vajaa kolmannes vastaajista (29 %) käyttää verkkokirjastoa. Verkkokirjastossa tehdään pääsääntöisesti tiedonhakuja aineistosta (61 %) tai uusitaan lainoja (59 %). Verkkokirjastoa käytetään myös melko ahkerasti kirjastojen aukioloaikojen etsintään (34 %) sekä lukuvinkkien etsimiseen (29 % vastaajista) (kuvio 6). Kysymyksestä oli laatimisvaiheessa jäänyt pois vaihtoehto ”varaan aineistoa”, ja tämä nousi esiin kolmessa *jotain muuta, mitä* -vaihtoehdon vastauksessa.

Kuvio 6. Mitä yleensä teet verkkokirjastossa?

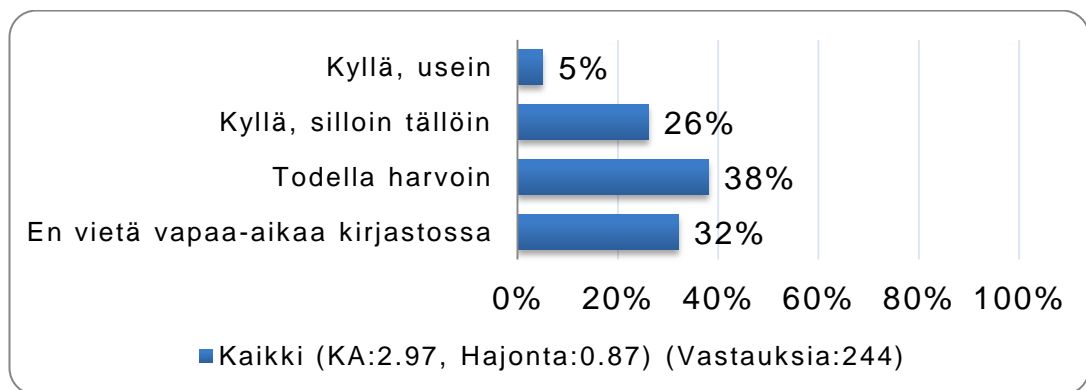
Verkkokirjaston käyttäjistä 64 % kokee sen helppokäyttöiseksi, 12 % sitä vastoin ei. Avoimissa kehitysehdotuksissa (14 kappaletta) esiin nousee toive verkkokirjaston toimimisesta nopeammin ja verkkokirjaston selkeydestä. Selkeyteen liittyen yksi vastaaja toivoi paluuta verkkokirjaston vanhaan versioon, jossa oli ”vähemmän linkkejä ja osioita”.

Sisällöllisesti verkkokirjastoon toivottiin nuorten kaunokirjallisuuden uutuuksien esittelyä sivustolla (kaksi kommenttia). Yksi vastaaja on toivonut sivuille nuorten

haastatteluja, juttuja nuorista sekä nuorten omia juttuja, aineistosuosituksia sekä jonkinlaista kirjoihin liittyvää kilpailua.

5.2 Kirjaston tilat

Nuorten näkemystä kirjaston tiloista kysyttiin kahden monivalinta- ja kahden avoimen kysymyksen kautta. Näihin saatujen vastausten perusteella vapaaajan vietto kirjaston tiloissa jakoi vastaukset melko tasaisesti vaihtoehtojen välillä: kirjastossa viettää aikaa silloin tällöin 26 %, todella harvoin 38 % ja ei lainkaan 32 % vastaajista. Ainoastaan viisi prosenttia vastaajista viettää aikaa kirjastossa usein (kuvio 7).

Kuvio 7. Oleskeletko vapaa-aikanasi kirjaston tiloissa?

Näistä vastaajista 44 % kokee käyttämänsä kirjaston tilat viihtyisiksi, 19 % ei ja 37 % ei osaa sanoa. He siis eivät ole ehkä muodostaneet asiasta mielipidettä tai eivät käytä kirjastoa niin usein, että osaisivat vastata kysymykseen.

Avoimissa kysymyksissä kysyttiin ensin, miten kirjaston tilojen viihtyvyyttä voisi parantaa. Avoimia kommentteja tähän kysymykseen oli jätetty 96 kappaletta (liite 5). Näistä 53 koski kirjaston sisustusta. Vastaajat toivoivat erityisesti sohvia, nojatuoleja, säkkituoleja ja ylipäänsä enemmän pehmeitä istuimia. Muutama vastaaja toivoi viihtyvyyden parantamiseksi maalia seiniin, viherkasveja, verhoja ja modernimpaa ilmettä sekä uusia huonekaluja kirjastoihin.

13 mainintaa koski yleisesti tilan tarvetta. Kirjastojen tilat koetaan liian pieniksi, toivottiin rauhallista lukutilaa ja enemmän lukunurkkauksia sekä sitä, että kaikilla tiloilla olisi kirjastossa omat, erilliset huoneet. Erilaisia lisäpalveluja tiloihin, kuten juoma-automaatteja, kahvitarjoilua sekä Playstation3-pelikonsolia ja elokuvien katselumahdollisuutta oli toivonut 13 vastaajaa.

Kommentoijista kahdeksan viihtyi kirjastossa paremmin, jos siellä olisi enemmän ääniä. Toivottiin musiikkia soimaan, mahdollisuutta puhua puhelimesta ja yleensä äänen voimakkuuden nostamista. 17 kommentoijaa ei ollut nähnyt mitään keinoa tilojen parantamiseksi ja jättäneet ”ei mitenkään” –vastukset, tai eivät osanneet sanoa. Viisi kommentoijaa oli tyytyväisiä tiloihin sellaisena kuin ne nykyisellään ovat.

Toinen avoin kysymys koski sitä, mitä nuoret kokevat kirjaston tiloista puuttuvan (liite 6). Kysymyksellä haettiin ensisijaisesti ideoita uusien tilojen luomiseksi ja etsittiin vastausta siihen, voisiko kirjasto tarjota nuorille jotain sellaista tila- tai toimintamahdollisuutta, jota muualla ei järjestetä. Kysymykseen oli vastannut 100 nuorta. 35 kommenttia koski edellisen kysymyksen tapaan kirjaston sisustusta ja oleskelutiloja. Tiloista koetaan puuttuvan sohvia ja istumapaikkoja, mukavat lukunurkkaukset ja värit.

32 vastausta liittyi erilaisiin palveluihin. Juoma-automaatteja kaivattiin näissäkin vastauksissa kirjastoon. Moni oli huomannut myös langattoman verkon, puhelien lataamismahdollisuuden sekä esimerkiksi musiikinkuuntelu- ja elokuvan katselupisteiden puuttuvan kirjastoista. Myös lisää tietokoneita, PlayStation-pelikonsolia ja pelinurkkausta toivottiin näissäkin vastauksissa.

Viisi kommenttia koski tässäkin kysymyksessä ääntä. Kirjastosta koetaan puuttuvan musiikki, elämä ja jutteluhuone. 11 vastaajaa oli kiinnittänyt huomiota kirjaston ilmapiiriin, he toivoivat tiloihin rentoutta, mukavuutta, pehmeyttä ja parempaa tunnelmaa. 18 vastaajaa ei kokenut mitään puutteita kirjaston tiloissa, ja seitsemän vastaajaa oli jättänyt ”en tiedä”-kommentin.

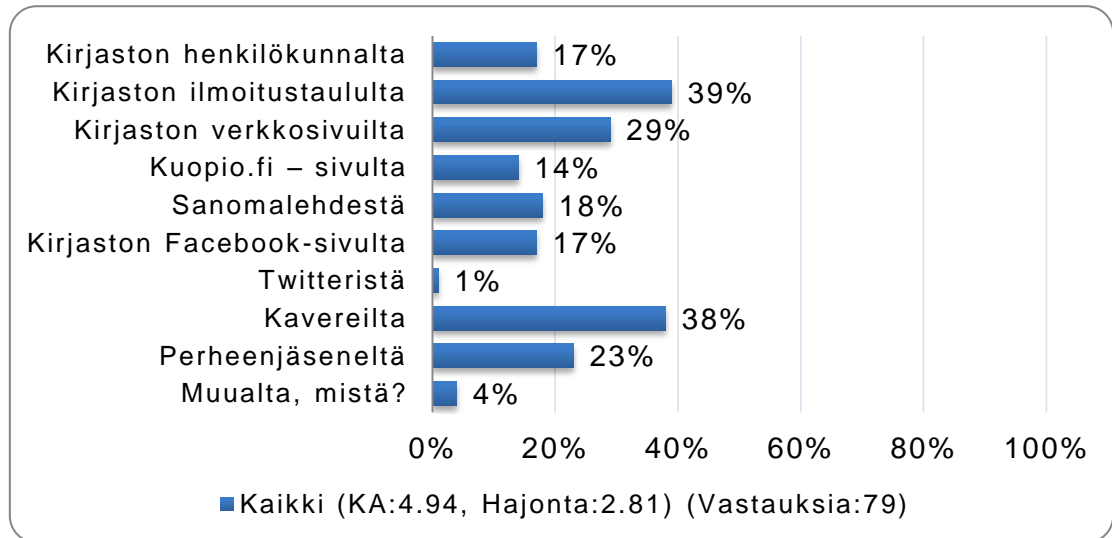
5.3 Kirjaston tapahtumat

Tapahtumiin liittyvillä kysymyksillä pyrittiin selvittämään sitä, kiinnostavatko kirjaston tapahtumat nuoria, järjestetäänkö heille tarpeeksi tapahtumia ja millaisia tapahtumia nuoret itse kaipaivat kirjastoon. Samalla haluttiin tietää, tavoittaako kirjaston tapahtumamainonta nuoria, ja mitkä tiedotuskanavat ovat heille tärkeimmät. Nuoret saivat myös jättää ehdotuksia kiinnostavista tapahtumista kirjastolle.

Kymmenen prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että kirjastossa järjestetään tarpeeksi tapahtumia nuorille. 29 % oli vastannut ei, ja 61 % valinnut en osaa sanoa -vaihtoehdon. Enemmän tapahtumia toivoi 18 % vastaajista, miltei puolet (47 %) ei.

Avoimessa kysymyksessä tiedusteltiin tapahtumatoiveita niiltä, jotka olivat niitä edellisessä kysymyksessä lisää toivoneet (liite 7). Vastauksia oli jätetty 47 kappaletta. Seitsemän mainintaa koski kirjaesittelyjä, pelivinkkauksia ja muuta aiheiston tai kirjaston esittelyyn liittyvää toimintaa. Seitsemän vastaajaa toivoi kirjailijavierailuita, julkkisten tai urheilijoiden tapaamisia. Kaksi toivetta liittyi musiikkiin.

Toiminnallisia tapahtumia toivoi 13 vastaajaa. Niissä toivottiin peli-iltoja niin konsolipelien kuin lautapelienkin muodossa, samoin elokuvailtoja. Taide- ja käsityötapahtumaa oli myös ehdotettu, esimerkkinä oli käytetty kirjojen tarinoiden kuvittamista. Yksi vastaaja oli ehdottanut opiskelupiiriä ja kolme nuorten lukupiiriä. Yksi vastaaja oli myös käyttänyt tekstikentän hyödyksi antamalla palautetta kirjaston tapahtumista. Hän koki ne vanhanaikaisiksi ja mielenkiinnottomiksi eikä siksi tuntenut tarvetta osallistua.

Kuvio 8. Mistä saat tietoa kirjaston tapahtumista?

Tapahtumatiedotuksen vaikuttavuutta mittaavissa kysymyksistä selvisi, että 33 % vastaajista saa nykyisellään tarpeeksi tietoa kirjaston tapahtumista. Suosituimmat tiedotuskanavat näille vastaajille ovat kirjastojen ilmoitustaulut (39 %) ja kaverit (38 %) sekä perheenjäsenet (29 %). Tapahtumatietoa saadaan myös kirjaston verkkosivuilta (29 %) vaikka kukaan verkkokirjaston käyttäjä ei tapahtumatietoa maininnut aiemman verkkokirjastokysymyksen yhteydessä sieltä etsivänsä. Melko tasaisesti vajaan kahdenkymmenen prosentin edustuksella myös kirjaston henkilökunta, sanomalehti sekä kirjaston Facebook-sivu koetaan hyväksi tiedonlähteiksi (kuvio 8).

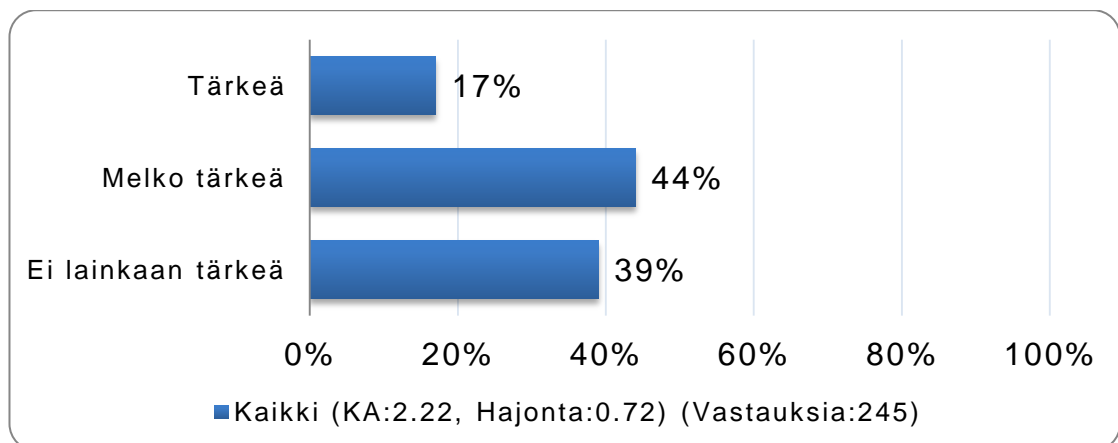
Ne 67 % vastaajista, jotka eivät saaneet tarpeeksi tietoa tapahtumista, ohjattiin avoimeen kysymykseen kertomaan mitä kautta he tietoa haluaisivat saada. Vastauksissa nousi jonkin verran esiin jo käytössä olevia tiedotuskanavia, kuten sosiaalinen media, ilmoitustaulut ja henkilökunta. Tästä voisi päätellä, että kysymykseen oli vastannut kirjastoa harvemmin tai ei lainkaan käyttäviä nuoria. Osa vastauksista saattaa olla myös heiltä, jotka jo saivat riittävästi tietoa tapahtumista, mutta jotka halusivat avoimen kysymyksen kautta vahvistaa aiempaa vastaustaan.

Tietoa haluttiin saada eniten Internetin eri sovellusten kautta (30 mainintaa). Sähköposti nousi vastauksissa yhtenä uutena vaihtoehtona melko useasti esiin

(12 kertaa) ja jonkinlaista postituslistaa ehdotettiin perustettavaksi. Yhdeksän vastaajaa toivoi saavansa tiedon koulun tai opettajan kautta. 16 kommenttia koski kirjaston tiloja (ilmoitustaulut) sekä henkilökuntaa tiedonlähteinä. Sanomalehti-ilmoittelua seuraisi seitsemän kommentoijaa. 18 mainitsi, ettei halua tai tarvitse tietoa kirjaston tapahtumista.

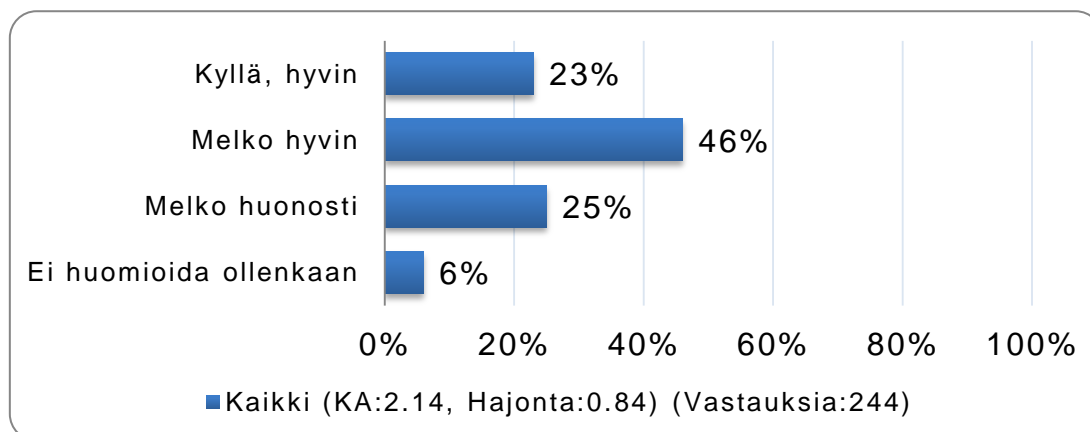
5.4 Yleisiä tuntemuksia kirjastosta

Kyselyn lopussa kysyttiin vielä nuorten yleisiä ajatuksia ja tuntemuksia kirjastosta. Kysymysten kautta pyrittiin selvittämään kirjaston tärkeyttä nuorten elämässä sekä sitä, kuinka tervetulleiksi he kokevat itsensä kirjastoon ja kuinka kirjasto onnistuu nuorten tarpeiden huomioimisessa. Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan miten heidän kirjastonkäyttönsä on muuttunut alakouluajoista ja pohtimaan syitä muutokseen.

Kuvio 9. Kuinka tärkeä kirjasto on sinulle?

Kuvio 9 kertoo, että reilusti yli puolet vastaajista (61 %) pitää kirjastoa tärkeänä, tai melko tärkeänä. Miltei seitsemänkymmentä prosenttia taas kokee, että kirjasto huomioi nuorten tarpeet hyvin tai melko hyvin. Vain kuusi prosenttia on vastannut, ettei nuorten tarpeita huomioida kirjastossa ollenkaan (kuvio 10).

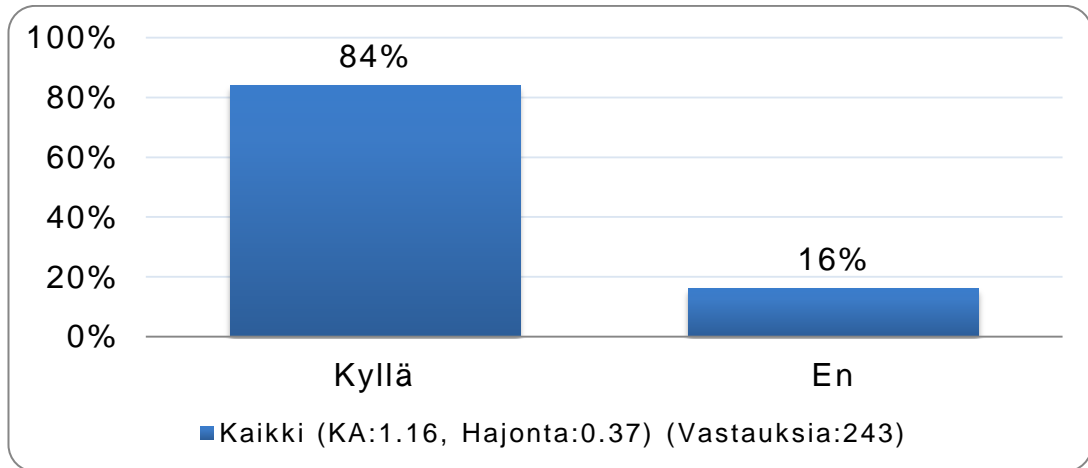

Kuvio 10. Huomioidaanko nuorten tarpeet mielestäsi kirjastossa?

Kysymykseen *huomioidaanko nuorten tarpeet mielestäsi kirjastossa* oli myös mahdollista jättää avoin kommentti. Ne vastaajat, jotka kokivat kirjaston huomioivan nuorten tarpeet hyvin, mainitsivat perusteluissa muun muassa hyvän nuortenaineistokokoelman sekä hyvän asiakaspalvelun. *Melko hyvin* -vaihtoehdon valinneet mainitsivat useassa kommentissa, että voisi olla enemmän kirja- ja elokuva-aineistoa nuorille. Samoin hankintatoiveiden parempaa toteuttamista sekä parempia tietokoneita toivottiin.

Melko huonosti tai *ei huomioida lainkaan* -vastauksen valinneiden perusteluissa sen sijaan oli enemmän hajontaa. Osa koki henkilökunnan liian asialliseksi ja vaikeasti lähestyttäväksi, toiset kommentoivat nuortenosastojen tiloja toimimattomiksi ja sisustusta tylsäksi tai kokoelmaa riittämättömäksi nuorten tarpeisiin. Yksi vastaaja koki, että kirjasto on enemmän aikuisten paikka.

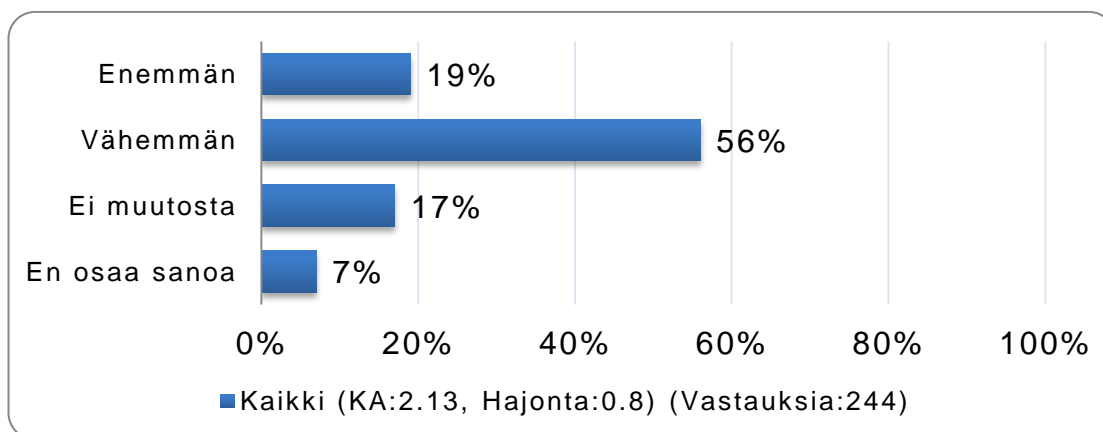
Tämän lisäksi suurin osa vastaajista (84 %) koki olevansa tervetulleita kirjastoon (kuvio 11). Niitä vastaajia, jotka valitsivat vaihtoehdon *en*, kehoitettiin vielä jatkokysymyksessä kommentoimaan vastaustaan avoimessa vastausruudussa. Tästä syystä suurin osa kysymyksen kautta saadusta palautteesta oli luonnollisesti negatiivista.

Kuvio 11. Koetko olevasi tervetullut kirjastoon?

Avokommentteja oli jätetty 31 kappaletta. 17 kommentista koski vastaajien kokemaa henkilökunnan negatiivista asennetta tai palveluhaluttomuutta nuoria kohtaan. Pari mainintaa koski huonoa kirjavalikoimaa ja yleistä kirjaston ilmapiiriä. Yksi vastaaja ei kokenut olevansa tervetullut kirjastoon, koska on lainauskiellossa.

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan miten heidän kirjastonkäyttönsä on muuttunut alakouluajoista ja mistä he arvelevat muutoksen johtuneen. Kuvio 12 osoittaa, että 56 % vastaajista arvioi kirjaston käyttönsä vähentyneen ja 19 % lisääntyneen. Avointen kommenttien mukaan kirjastonkäytön vähentymiseen yleisin syy on aikapula sekä se, että kirjaston palvelut ovat kauempana tai kirjastoauto ei enää vieraile koululla yläkouluun siirryttäessä. Suurin syy kirjastonkäytön lisääntymiseen on vastausten perusteella kasvanut lukuinto ja opinnot, joihin haetaan aineistoa kirjastosta. Vastausvalinnan mukaan jaotellut kommentit löytyvät liitteestä 8.

Kuvio 12. Kirjastonkäytön muutokset alakouluikään verrattuna

Nuorilta tiedusteltiin myös kiinnostusta osallistua kirjaston tapahtumien ja/tai palveluiden suunnitteluun. Ainoastaan kymmenen prosenttia vastaajista vastasi kyllä, 56 % ei ja 36 % oli valinnut vaihtoehdon en osaa sanoa. En osaa sanoa -vastaukset heijastelevat kenties osittain sitä, ettei kysymyksessä täsmennetty minkä tasoisesta osallistumisesta olisi kyse. Tässä kysymyksessä en osaa sanoa -vaihtoehdon olisi voinut jättää pois ja ikään kuin pakottaa vastaajat valitsemaan mielipiteen kyllä tai ei -vaihtoehtojen joukosta.

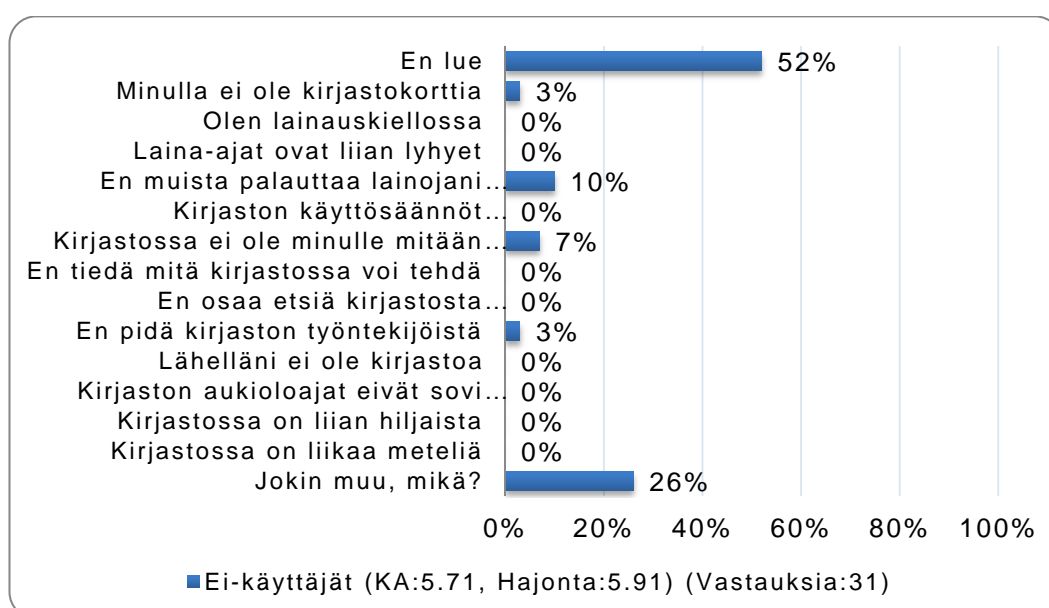
Viimeisenä kyselyssä oli vielä avoin vastauskenttä, jossa nuorilta pyydettiin toiveita kirjastolle. Toiveita oli jättänyt 96 vastaajaa ja ne sisälsivät pitkälti samoja kommentteja kuin kyselyn aiempiin avovastauksiin oli kirjattu. 48 mainintaa koski kirjaston aineistoa ja teknologiaa kuten tietokoneita, pelikonsoleja ja uutuskirjojen lisähankintoja. 27 toivetta koski kirjaston tiloja, kymmenen henkilökuntaa ja muutama aukioloaikoja ja kirjastokäyntitoiveita koulun kanssa. Vastaukset on esitetty liitteessä 9.

5.5 Kirjaston ei-käyttäjät

Kyselyn taustatietokysymyksessä, jossa tiedusteltiin asiakkaan useimmiten käyttämää kirjastoa, oli yhtenä vaihtoehtona ”en käytä kirjastoa”. Sen valinnet ohjattiin ohittamaan alun kirjastonkäyttöä koskevat kysymykset. Ei-käyttäjille oli laadittu kaksi monivalintakysymystä sekä yksi avoin kommenttikenttä. Heitä ei

kuitenkaan ohjeistettu keskeyttämään kyselyä tähän, vaan myös heidän oletettiin vastaavan kirjaston tiloja ja tapahtumia sekä yleisiä kirjastokokemuksia koskeviin kysymyksiin. Kaikkiin näihin oli annettu vaihtoehto *en osaa sanoa* tai muu tapa ohittaa kysymykset ilman, että mielipidettä pakotettiin muodostamaan. Ajatuksena kyselyä laadittaessa oli, että kirjaston käyttö voi olla vahvasti sidoksissa mielikuvaan lainaamisesta ja palveluiden käyttämisestä, eikä kirjastossa kaverien tapaamista tai muuta oleskelua mielletä kirjaston ”käytöksi”. Toisaalta esimerkiksi liikuntaesteiset asiakkaat eivät välttämättä käytä kirjaston fyysisiä tiloja, mutta asioivat silti verkkokirjaston kautta kirjastossa tai käyttävät avustajan avulla kokoelmia ja palveluja muuten hyödyksi.

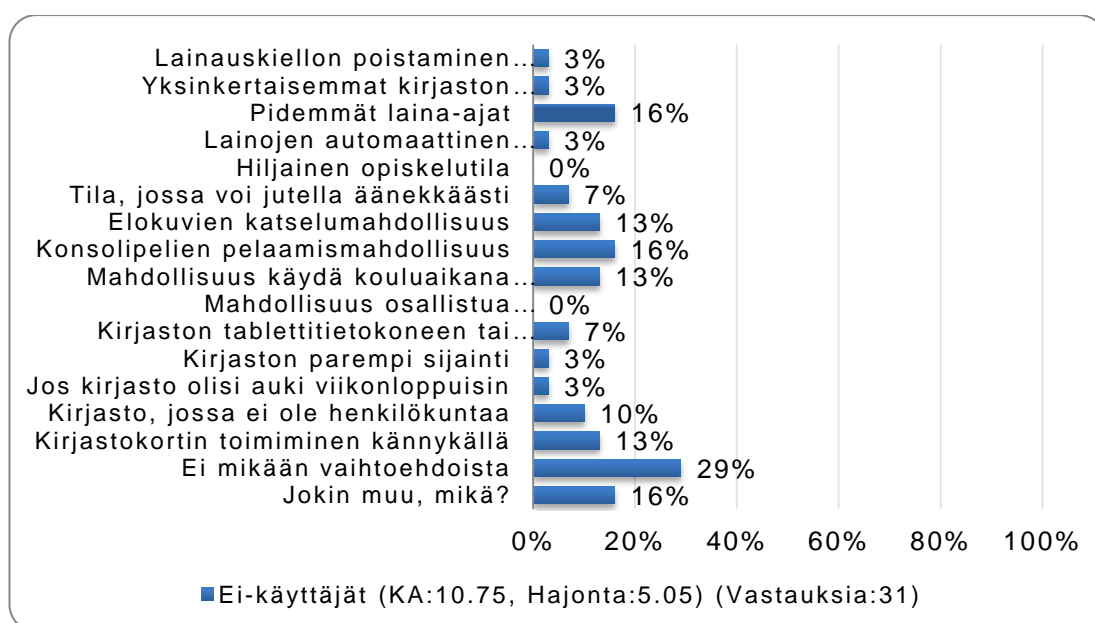
Kolmetoista prosenttia eli 31 kyselyyn vastannutta nuorta ei käytä kirjaston palveluja. He kaikki olivat yläkouluikäisiä. Heistä yli puolet (52 %) ilmoitti pääasialliseksi syyksi, että he eivät lue. Kymmenen prosenttia vastaajista ei muista palauttaa lainojaan ja seitsemän prosenttia kokee, ettei kirjastosta löydy mitään heille hyödyllistä aineistoa. Neljännes vastaajista (26 %) oli valinnut vaihtoehdon *jokin muu, mikä* (kuvio 13). Näistä nousi vahvimmin esiin kommentit ”ei ole tarvetta”, ”ei vaan kerkeä” ja ”ei jaksaa”, ”ei kiinnosta”. Pari vastaajaa kertoi, ettei löydä kirjastosta mitään kivoja tai kiinnostavia kirjoja, jotkut lukevat vain omia kirjojaan kotona ja yksi kertoo ostavansa ne kirjat, jotka hän haluaa lukea.

Kuvio 13. Miksi et käytä kirjastoa?

Kuviosta 14 näkyy, että kysymys *mikä saisi sinut käyttämään kirjastoa* aiheutti jonkin verran hajontaa vastauksissa. Silti enemmistö, 29 % vastaajista, oli vastannut, ettei mikään annetuista vaihtoehdoista saisi heitä käyttämään kirjastoa. 16 % saattaisi käyttää kirjastoa, jos laina-ajat olisivat pidemmät ja saman verran käyttäjiä toisi kirjastoon konsolipelien pelaamismahdollisuus. 13 % vastaajista kaipasi elokuvien katselumahdollisuutta kirjastoon ja 13 % kirjastokortin käyttämistä kännykällä. 13 % vastaajista myös kävisi kirjastossa, jos se olisi kouluaikana mahdollista.

Kirjaston aukioloaikojen muutos tai parempi sijainti eivät ole ratkaisevia tekijöitä, sillä vain kolme prosenttia vastaajista oli valinnut jommankumman vaihtoehdon. Myöskään kirjastonkäytön opetus, lainojen automaattinen uusiutuminen, lainauskiellon poistaminen tai kirjaston käyttösääntöjen yksinkertaistaminen eivät mainittavasti vaikuttaisi nuorten kirjastokäynteihin.

Kuvio 14. Mikä saisi sinut käyttämään kirjastoa?

Ei-käyttäjät eivät kuitenkaan suhtaudu kirjastonkäyttäjiä juurikaan negatiivisemmin kirjastoon. 61 % vastaajista kokee olevansa tervetullut kirjastoon ja neljäkymmentä prosenttia on sitä mieltä, että nuorten tarpeet huomioidaan kirjastossa hyvin tai melko hyvin. 97 % vastaajista kuitenkin kokee, ettei kirjasto ole heille lainkaan tärkeä.

6 POHDINTA JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

6.1 Tutkimustulosten luotettavuus ja käytettävyys

Nuorten asiakaskyselyllä oli tarkoitus kartoittaa kuopiolaisten 13–19-vuotiaiden nuorten mielipiteitä kirjastosta ja kerätä heiltä kehitysehdotuksia kirjaston nuortenpalveluiden kehittämisen tueksi. Kysely ei kuitenkaan tavoittanut kattavasti koko ikähaarukkaa, vaan selvimmin oli edustettuna yläkoululaiset, 13–15-vuotiaat nuoret. Tätä selittää osittain yläkoulun opettajien aktiivisuus teettää kysely oppilaillaan. Keväinen ajankohta oli myös kyselylle huono, sillä penkkarit, vanhojenpäivät ja abiturienttien lukulomat lukioissa osuivat juuri hankkeen toteuttamiskuukausille.

Hankkeen tiukka aikataulu myös näkyi muutamana viimeistelemättömänä kysymyksenä kyselykaavakkeessa. Tiloja ja tapahtumia koskevissa osioissa olevia avokysymyksiä olisi esimerkiksi voinut muuttaa monivalintamuotoon käytännöllisempien kehittämisideoiden käyttöön saamiseksi. Pari kysymystä olisi myös kaivannut johdattelevan taustakysymyksen. Esimerkiksi kokoelmien käytettävyyttä koskeva kysymys olisi pitänyt taustoittaa vastaajan kirjastoluokituksen tuntemuksella.

Vaikka kirjastolla oltiin positiivisesti yllättyneitä saatujen vastausten määrästä, jäi vastausprosentti kaikkineen melko pieneksi: jo Kuopion alueen koulujen kautta kysely olisi potentiaalisesti voinut tavoittaa noin viisi tuhatta nuorta. Koska kysely toteutettiin kohdentamattomana, vapaasti verkosta saatavana tutkimuksena, on tutkimuksen kohderyhmän saavuttamista ja luotettavuutta hankala arvioida. Vastausprosenttia olisi kenties voinut korottaa käymällä henkilökohtaisesti nuorisotiloissa ja kouluilla esittelemässä hanketta sekä aloittamalla hankkeen pohjustustyö jo ennen hankkeen varsinaista aloittamista. Kolmen kuukauden projektiaika oli kuitenkin melko lyhyt henkilökohtaisen markkinointityön toteuttamiseen.

Näistä pienistä puutteista huolimatta kyselyyn vastanneet nuoret näyttivät kuitenkin ymmärtäneen kaikki kysymykset niin kuin ne oli tarkoitettu. Melko pitkään kyselyyn oli jaksettu vastata kiitettävästi kaikki kohdat täyttäen. Etenkin avokysymyksiin saatujen vastausten määrä ja laatu yllätti hankeryhmän positiivisesti. Vastaukset myös noudattelivat projektiryhmän taustaoletuksia samoin kuin aiheesta tehtyjä, pääosin muissa opinnäytetöissä saatuja tuloksia. Tämä kertoo osaltaan siitä, että kysymykset oli osattu muotoilla kohderyhmän tasolle sopiviksi, ja kohderyhmän taustatuntemus oli kyselyä laadittaessa riittävä. Vastausten perusteella on mahdollista vetää ainakin varovaisia johtopäätöksiä yläkouluikäisten nuorten kirjastonkäytöstä ja toiveista kirjastopalveluiden suhteen. Yleisemmin nuorten melko positiivinen asenne kyselyä kohtaan myös rohkaisee jatkohankkeiden järjestämiseen.

6.2 Johtopäätökset ja kehittämissuhteet

Nuorten vastaukset noudattivat melko pitkälti hankeryhmän ajatuksia ja muiden vastaavien tutkimusten tuloksia nuorten toiveista ja kirjastonkäytön tottumuksista. Kirjojen lainaaminen on edelleen nuorille suosituin syy kirjastokäyntiin ja vapaa-ajan puute suurin syy olla käyttämättä kirjastoa. Oletuksen mukaisesti kirjastosta toivotaan ennen kaikkea löytyvän heille omaa oleskelutilaa, pehmeitä istuimia ja mahdollisuutta lukea, pelata ja tavata ystäviä. Uutuusaineiston parempaa saatavuutta niin ajallisesti kuin kappalemääriltään toivottiin myös paljon. Vastausten perusteella nuoret myös haluavat ”lisää kaikkea” huolimatta siitä, onko heidän haluamaansa aineistolajia jo kirjaston kokoelmissa. Sen sijaan kirjaston perustoimintoja, käytösääntöjä tai aineiston löydettävyyttä ei kyselyn perusteella pidetä ongelmallisina tai käyttöä vähentävinä tekijöinä. Toiveet kirjastolle olivat melko maltillisia, joskin niistä myös kuului jonkin verran nuorten puutteelliset tiedot kirjaston rahoitusta ja toimintaa ohjaavista säädöksistä. Moni esimerkiksi toivoi musiikkia soimaan nuortenosastolle, jonka tekijänoikeuslaki, ei niinkään kirjaston vastahakoisuus, tällä hetkellä estää.

Kysely myös osoitti, että kvalitatiivinen kyselytutkimus soveltuu melko huonosti nuorten mielipiteiden keräämiseen. Nuorilta ei saatu juuri perusteluja tai täsmennyksiä avoimiin vastauksiinsa. Toisaalta mielipiteitä esitettiin myös jonkin verran ilman parempaa tietoa kirjaston palveluista. Nämä piirteet näkyvät erityisen hyvin alla olevista avoimista kommentteista.

”Kirjastossa pitäisi miettiä mitä 13–15 -vuotiaat nuoret kirjastolta haluavat.”

”Järjestäkää virkistäviä tapahtumia jotka veisi ajatukset arjesta pois”.

”Jotain mielenkiintoista”.

”[Hankkikaa] manga-sarjoja! (jos on jo niin enemmän)”

”Voiko sinne tuoda oman koneen?”

”Tehkää siitä parempi.”

Kyselytutkimus soveltuukin parhaimmillaan asenteita ja mielipiteitä kartoittavaksi menetelmäksi, jonka pohjalta tarkempia kehittämisalueita ja -kohteita saadaan tuotua esiin. Näiden pohjalta voidaan suunnitella täsmällisempiä jatkohankkeita lisätutkimuksen tekemiseen ja kehittämistyön tueksi.

Nuorten kohdalla kyselytutkimusta paremmin toimisi luultavasti yksilö- tai ryhmähaastattelut sekä pidempiaikainen asiakasraatitoiminta tai käyttäjäpaneelit. Näin nuorten kanssa kasvotusten keskustelemalla voisi nousta konkreettisempia kehittämis ehdotuksia. Näin myös humorististen tai asiattomien kommenttien määrä luultavasti vähenisi entisestään. Vuoropuhelussa kirjastoammattilaisten ja kirjaston aktiivisten käyttäjien tai ei-käyttäjien välillä kirjaston toimintatavat, lakisääteiset velvoitteet ja toiminnan rajoitteet tulisivat nuorille tutuiksi, ja realistisempi toiminnan kehittäminen olisi mahdollista. Näissä toimintamuodoissa haasteena on nuorten vapaaehtoisten värvääminen kirjaston käyttöön, etenkin kun vapaa-ajan puute nostettiin esiin monissa vastauksissa lukemista ja kirjastonkäyttöä vähentävinä tekijöinä.

Yksi varteen otettava toimintatapa voisi olla tietyn luokan, nuorten kirjoittajapiirin, nuorisotalon tai muun jo valmiiksi toimivan ryhmän sitouttaminen kirjaston kehittämistyöhön. Lukion vapaavalintaisen äidinkielen, kuvataiteen tai muun ryhmän kanssa yhteistyö voisi toimia, jos kirjastolle annettu panos hyödyttäisi

samalla koulutyötä, tai osallistuminen olisi mahdollista koulupäivän aikana. Nuoret voisivat tuottaa materiaalia kirjaston verkkosivuille joko blogi-muodossa tai muuten, järjestää teemanäyttelyitä, teatteriesityksiä tai muuten osallistua kirjaston toimintaan. Nuorilta nuorille -tyyppiset tapahtumat voisivat houkutella osallistujia paremmin kuin perinteiset kirjaston järjestämät tapahtumat. Teoriaosuudessa esitetyt paikasta riippumattomat osallistumismahdollisuudet verkossa ja kirjaston tilassa voisivat myös toimia. Etenkin kuvallista viestintää ja matkapuhelimia hyödyntävät toimintamuodot sopisivat ikäryhmälle luultavasti erinomaisesti.

Osittain palveluiden tuntemattomuus liittyy myös nuorille suunnattuun markkinointiin. Tehokkaampi ja täsmennetympi kirjastopalveluista tiedottaminen poistaisi osan vääristä tai puutteellisista käsityksistä ja lisäisi tietoutta kirjaston palveluista. Kyselyssä nuoret toivoivat tietoa Facebookin ja kirjaston ilmoitustaulujen kautta, mutta ilmeisesti nämä jo käytössä olevat kanavat eivät kuitenkaan tarpeeksi tehokkaasti tavoita nuoria. Sähköpostilistojen ja RSS-syötteen mahdollisuutta voisi tutkia, samoin kuin nuorten tällä hetkellä suosiman kuvallisen viestinnän keinoja. Instagram- ja Pinterest-sovellukset esimerkiksi tarjoaisivat valmiit, toimivat alustat, joiden monipuolinen ja houkutteleva käyttö voisi lisätä kirjaston tiedottamisen tehokkuutta ja kiinnostavuutta.

Yksi kyselystä selvästi esiin noussut tekijä on koulun ja kirjaston yhteistyö, joka voisi toimia ratkaisuna osallistamisen lisäksi myös tiedottamiseen ja tiedon lisäämiseen liittyviin ongelmiin. Moni nuori toivoi voivansa käydä kouluaikana kirjastossa tai saavansa opettajalta tietoa kirjaston käytöstä tai tapahtumista. Moni oli myös ilmaissut kirjastonkäyttönsä vähentyneen siirtyessään alakoulusta yläkouluun. Tällöin kirjastoauto ei enää vierailut koululla, kirjasto ei sijainnut koulumatkan varrella ja koulumatkat ja/tai -tehtävät veivät niin paljon vapaa-aikaa, etteivät kirjastokäynnit enää mahtuneet aikatauluihin. Opettajien ”kouluttamisella” kirjastoasioihin ja näin saavutettu parempi tietämys kirjastojen palveluista ja tarjonnasta välittyisi helposti koulun kautta oppilaille. Koulutehtävien tiiviimpi integrointi kirjastonkäyttöön voisi myös motivoida nuoria myös vapaa-ajan kirjastonkäyttöön. Kaikkia nuoria ei tietenkään koulujen kautta tavoiteta ja

kirjaston ulkoiseen näkyvyyteen tulisi myös panostaa kehittämällä toimivia kanavia. Nuorisotalot ja -tilat voisivat olla yksi potentiaalinen markkinointikanava.

Kirjaston henkilökunnan rooli palveluiden markkinoinnissa ja kirjaston vetovoimaisuuden lisäämisessä nuorten keskuudessa on myös huomion arvoinen. Suurin osa niin kirjaston käyttäjistä kuin ei-käyttäjistäkin ilmoittivat tuntevansa olevan tervetulleita kirjastoon. Kuitenkin monet kyselyn ylipäätään harvoista negatiivisista kommentteista koskivat koettua henkilökunnan huonoa asennetta tai liiallista virallisuutta.

”Kun tulee kirjastoon, kukaan ei huomaa. Ankeen asiallista.”

”[J]oskus asiakaspalvelu on laimeaa. Kerran eräs työntekijä ei vastannut tervehdykseen, kiitoksen yms. Harmitti.”

”Vakavaa ja tylsää sakkia, ei taida nuoret paljon kiinnostaa. Lastenosasto on vain pikukulupsille.”

”Usein kirjaston työntekijät katsovat vihaisesti/ilkeästi, jos kiertelee kirjastossa ja hengailee, mutta ei lainaa mitään.”

Nuorten kommentit kertonevat yhtä paljon heidän omasta ikään liittyvästä epävarmuudesta, herkkyydestä ja ennakkoluuloista kuin ammattiryhmämme lukuisissa tutkimuksissa ja karikatyyreissa esitetystä vakavasta ja harmaasta imagoista. Huomioitavaa kuitenkin on, että vaikka yksikään katse ei ole tarkoitettu vihaiseksi tai työhön uppoutuminen välinpitämättömyydeksi, nuoret kiinnittävät huomiota henkilöstön toimiin tiskin takana ja hyllyjen välissä. Tämä ei myöskään rajoitu yksin nuortenosastoon, sillä kyselyn perusteella nuoret käyttävät monipuolisesti myös aikuisten kokoelmia. Katseella, tervehdyksellä ja hymyllä päästää jo pitkälle myös nuorten asiakkaiden kohdalla. Kirjastolle esitettyjen toiveiden perusteella tässä onkin vähintään yhtä usein onnistuttu kuin epäonnistuttu.

”[Toivon] sitä, ettei sieltä viedä kirjaston hoitajia pois, koska he parantavat kirjaston ilmapiiriä ja heiltä voi kysyä lukuvinkkejä yms.”

”Kunhan henkilökunta pysyy edelleen paikalla, en halua pelkästään koneistettua kirjastoa.”

”Kirjastonkäyttöni on paljon [lisääntyvästi] vaikuttanut se, että olen tutustunut kirjastonhoitajiin ja he ovat olleet minulle todella mukavia sekä suositelleet minulle uusia kirjoja kuin myös pyytänyt apuani kirjojen valitsemisessa sekä kysynyt mielipiteitäni joistakin kirjoista.”

Vaikka kyselyn kautta saatiin myös hyviä ideoita ja rakentavaa palautetta, vaativat monet nuorten toiveista valitettavasti sellaisia resursseja, lähinnä taloudellisia, joihin kirjastoilla harvoin on varaa. Aineistomäärärahat eivät salli useiden uutuuskirjakappaleiden hankintaa, eikä olemassa olevia tiloja voi juuri muuksi muuttaa tai sisustusta radikaalisti modernisoida. Esitettyjen toiveiden perusteella on kuitenkin tulevaisuudessa helpompi tehdä valintoja esimerkiksi aineiston hankintaa tai tilojen varustelua suunnitellessa. Nyt myös saatiin vahvistusta esimerkiksi sille, että tapahtumat kirjastossa kiinnostavat hyvin harvaa tämän ikäryhmän vastaajaa. Tältä osin kirjastossa voidaankin miettiä tapahtumatuotannon uudelleenajattelua, jonka avulla kysyntä ja tarjonta paremmin kohtaisivat, tai jopa näiden resurssien siirtämistä muuhun, asiakkaiden kannalta kannattavampaan toimintaan.

Jo nyt Kuopion kirjastossa on nuorten toiveiden mukaisesti järjestetty lautapeli-päiviä ja lisätty nuorten elämästä kertovaa sisältöä verkkosivulle. Toisaalta esimerkiksi uutuusaineiston parempaa saatavuutta kappalemääriltään on nykyisen hankintabudjetin puitteissa hankala toteuttaa. Aineiston parempaan saatavuuteen voisi kuitenkin yrittää vaikuttaa esimerkiksi nuortenosaston omilla pikalainahyllyillä. Kirjan laina-aika voisi olla kymmenen päivää tai kaksi viikkoa ilman niteen varaus- tai uusimismahdollisuutta. Jokunen vastaaja tosin piti kyselyssä jo neljän viikon laina-aikaakin liian lyhyenä, mutta pikalainakokoelma palvelisi ahkerampia lukijoita ja lyhentäisi varausjonoja ainakin jonkin verran. Myös e-kirjoista voi löytyä apu suosittujen kirjojen kysyntään, kunhan e-kirjojen toimitus- ja tekijänoikeussopimukset sekä hinta ja rajapintaongelmat ohjelmistojen välillä saadaan yleisten kirjastojen kannalta kohdilleen.

Kirjaston tilakysymys on myös ongelmallinen. Kyselyn perusteella nuoret kaipaavat omaa tilaa, lukurauhaa, kokoontumispaikkoja ja pehmeitä istuimia, joissa on mukava viettää aikaa ystävien kanssa. Kuopion kirjaston, kuten monen muunkin tapauksessa, tilat ovat kuitenkin rajalliset, eikä nuorille löydy edes luovilla tilaratkaisuilla tai tilojen uudelleenjärjestelyillä omaa paikkaa. Nykyinen erillinen musiikkiosasto kirjaston ensimmäisessä kerroksessa soveltuisi hyvin nuor-

ten tilaksi, mutta vaihto tuskin palvelisi ahkerassa käytössä olevaa musiikki-osastoa. Musiikkiosaston yhteydessä on myös pieni musiikkihuone, jossa tällä hetkellä on instrumentteja ja joka on tarkoitettu soittoharjoitteluun. Tila on kuitenkin huonosti äänieristetty eikä se soveltuisi nuorten mahdollisesti äänekkääseen kanssakäymiseen. Ainoa ratkaisu tuntuisi olevan nuorten kirjastopalveluiden järjestäminen kokonaan kirjastorakennuksen ulkopuolelle, esimerkiksi nuorisotoimen kanssa yhteisiin tiloihin.

Vaikka avoimiin kysymyksiin saatiin myös paljon huumorilla ja pilke silmäkulmassa kirjattuja kommentteja, ei niistäkään kaikki välttämättä ole aivan toteuttamiskelvottomia. Yksi vastaaja oli esimerkiksi toivonut voivansa lainata kirjastosta vaatteita. Kirjastossa voisi hyvinkin järjestää yhdessä nuorten kanssa lauantaikirppiksen, jossa vaatteita voisi ostamisen sijasta vaihtaa osallistujien kesken. Samanlaista konseptia on jo toteutettu keväisten perennojen vaihtopäivien muodossa aikuisasiakkaiden kanssa. Tilaisuuteen voisi yhdistää tietoa kierrättämisestä, näytöksiä vanhojen tuotteiden ”tuunaamisesta” uuteen uskoon sekä kirjavinkkausta sopivasta kirjastomateriaalista tai vaihtoehtoisesti poistokirjauskartelua. Laulaja Justin Bieberin lainaan halunnut vastaajakin kenties huomaamattaan viittasi jo kirjastoissa käytössä olevaan Elävä kirjasto -konseptiin, jossa voi lainata ihmisen, jonka kanssa jutella tämän ammatista, kulttuuritaidosta tai muusta. Kenties tämäkin olisi jatkokehittelyn arvoinen idea ja hyödynnettävissä vaikkapa yläkoulujen ammatinvalinnan ohjauksessa.

Monen uudenlaisen toiminnan esteenä niin kirjastoissa kuin kunnan muissakin organisaatioissa on taloudelliset ja henkilöstöressit. Taloudellisia ongelmia helpottaa jonkin verran toiminnan hankkeistaminen ja toteuttaminen ulkopuolisella rahoituksella. Näissä ongelmana on toiminnan kuihtuminen hankerahoituksen loputtua, mutta hankkeistettu toiminta puoltaa silti paikkaansa, sillä sen avulla kirjastot saavat näkyvyyttä ja mahdollisuuden kokeilla uutta. Henkilöstöpula on sen sijaan vaikeammin ratkaistavissa, ja siihen tulisikin puuttua kuntatasolla. Määrittelemällä selkeät nuoria koskevat poikkihallinnolliset yhteistoimintasuunnitelmat, yhdistämällä resursseja luopumalla turhista päällekkäisistä toi-

mista ja takaamalla yhteistoimintaan riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit saataisi kunnissa paljon kannattavaa ja hyvinvointia tuottavaa toimintaa aikaan.

LÄHTEET

Aaltonen, S.; Kivijärvi, A.; Peltola, M. & Tolonen, T. 2011. Ystävydet. Teoksessa M. Määttä & T. Tolonen (toim.) Annettu, otettu, itse tehty: nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 29–56.

af Ursin, P. & Haanpää, L. 2012. Nuorten osallistuminen luupin alla. Kyselytutkimus lounaissaumalaisten nuorten yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Nuorisotutkimus 1/2012, 54–69.

Alameri-Sajama, R. 2007. Tervetuloa sitten aikuisina! Teoksessa R. Alameri-Sajama (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ, 12–20.

Alanko, A. 2012. Osallisuusryhmä lasten ja nuorten osallistumisen tilana. Nuorisotutkimus 1/2012, 100–103.

Almgren, P. & Jokitalo, P. 2011. Johdatus asiakkuuksien äärelle. Teoksessa P. Almgren & P. Jokitalo (toim.) 2011. Kirjasto 2012: asiakkaan asialla. Helsinki: BTJ, 7–24.

Andersson, H. Bibliotek + fritidsgård = sant. Framsidan 13.6.2011. Viitattu 10.10.2014. <http://www.framsidan.net/2011/06/bibliotek-fritidsgard-sant/>

Bolan, K. 2006. Bridging the Gab: Proactive Approaches for Adults Working with Teens. Young Adult Library Services, summer 2006, vol. 4, issue 4, 32–46.

Eskelinen, T.; Gretschel, A.; Kiilakoski, T.; Korpinen, S.; Lundbom, P.; Matthies, A-L.; Mäntylä, N.; Niemi, R.; Nivala, E.; Ryyänen, A. & Tasanko, P. 2012a. Lapset ja nuoret subjekteina kunnallisessa päätöksenteossa. Teoksessa A. Gretschel. & T. Kiilakoski (toim.) Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 35–91.

Eskelinen, T.; Gellin, M.; Gretschel, A.; Juntila-Vitikka, P.; Kiilakoski, T.; Kivijärvi, A.; Koskinen, S.; Laine, S.; Lundbom, P.; Nivala, E. & Sutinen, R. 2012b. Lapset ja nuoret kansalaistoimijoina. Teoksessa A. Gretschel. & T. Kiilakoski (toim.) Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 213–248.

Eskola, E. 2009. Yleisten kirjastojen toiminta maailmansotien välisenä aikana. Teoksessa I. Mäkinen (toim.) Suomen yleisten kirjastojen historia. Helsinki: BTJ, 290–310.

Euroopan unionin virallinen lehti, C311, 19.12.2009, 1–11.

Gialmava, A. 2014. Getting Young Adults to Stop & Participate @ Your Library. SLIS Connecting, vol.3, issue 1. Viitattu 12.10.2014. <http://aquila.usm.edu/slisconnecting/vol3/iss1/6/>

Gretschel, A.; Kiilakoski, T. & Nivala, E. 2012. Osallisuus, kansalaisuus ja hyvinvointi. Teoksessa A. Gretschel & T. Kiilakoski Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 9–33.

Hastings, S. 2008. Stress-Free Programming for Teens: Stop the Stress and Do More by Doing Less. Young Adult Library Services, fall 2008, vol. 7, issue 1, 28–29.

Haug-Hansèn, G. 2013. Nuortenkirjastotyö tarvitsee standardit. Viitattu 18.9.2014. <http://suomenkirjastoseura.fi/tyoryhmat/nuortenkirjastotyoryhma/>

IFLA 2008. Guidelines for library services for young adults. IFLA Professional Reports 107. Haag: International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA. Viitattu 18.5.2014. <http://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/ya-guidelines2-en.pdf>.

Jones, P.; Gorman, M. & Suellentrop, T. 2004. Connecting Young Adults and Libraries. New York: Neal-Schuman.

Junnut remmiin ja tilat vaihtoon! Viitattu 28.9.2014. <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/junnut-remmiin-ja-tilat-vaihtoon>

Juwanen, S. 2013. Tilaa nuorille. Sammonlahden kirjaston nuorten tilan suunnittelua palvelumuotoilun näkökulmasta. YAMK opinnäytetyö. Turun Ammattikorkeakoulu. Viitattu 1.10.2014. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201401141343>

Jäppinen, E. 2007. Erilaisia kirjastonkäyttäjiä? Pointti on nuorten oma paikka. Teoksessa R. Alameri-Sajama (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ, 21–32.

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kauppinen, J. Sallikaa lasten tulla kirjastoon. Kirjastolehti 10/1981, s. 443–444.

Kirjastonhoidon käsikirja 1977. Suomen kirjastoseura.

KIRJAVAA – kirjastojen ja nuorisotyön monialaisen yhteistyön kehittäminen osallisuuden ja yhdenvertaisuuden tukemiseksi. Viitattu 28.9.2014. <http://hankkeet.kirjastot.fi/> → kirjavaa

Koivu, I. Uudet kirjastotilat. Kirjastolehti 5/2012, 13–17.

Kuntalaki 17.3.1995/365

Kuntaliitto 2009. Vallakas – kuntalaisen vaikuttamisopas. Viitattu 31.10.2014. <http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/demokratia/osallistuminen/vallakas/Sivut/default.aspx>

Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2012. Lasten ja nuorten kunta luo hyvinvointia. Opas kuntapäätäjille sekä lasten ja nuorten palveluiden kehittäjille. Helsinki: Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 5/2012.

Lastenkirjasto-opas 1978. Suomen kirjastoseura.

Meyers, E. & Walter, V. 2011. Talk to teens, they're still listening. American Libraries Magazine, September/October 2011, 37–39.

Miettinen, 2011. Hakkerointiyrityksistä käyttäjäyhteisöiksi. Teoksessa P. Almgren & P. Jokitalo (toim.) Kirjasto 2012: Asiakkaan asialla. Helsinki: BTJ, 216–230.

Myllyniemi, S. 2009. Taidekohtia. Nuorisobarometri 2009. Viitattu 18.5.2014. <http://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/nuorisobarometri-2009/>.

Mäkinen, I. 2009. 1950-luvun perintö. Teoksessa I. Mäkinen (toim.) Suomen yleisten kirjastojen historia. Helsinki: BTJ, 355–366.

Määttä, M. ja Tolonen, T. (toim.) 2011. Annettu, otettu, itse tehty: nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Nuoret mukaan kirjastotoiminnan kehittämiseen. Hankekuvaus. Viitattu 26.5.2014. [http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/nuoret-mukaan-kirjastotoiminnan-kehitt %C3%A4miseen](http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/nuoret-mukaan-kirjastotoiminnan-kehitt%C3%A4miseen).

Nuorisolaki 27.1.2006/72

Nuorisovaltuusto Ry. Ministeri unohti nuoret. Viitattu 10.10.2014. <http://www.nuva.fi/kannanotot-ja-lausunnot/2014/9/23/ministeri-unohti-nuoret>

OKM 2010. Yleisten kirjastojen laatusuositus. Viitattu 18.9.2014. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OKM20.pdf?lang=fi>

OKM 2012. Lapsi ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelma 2012–2015. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja. Viitattu 10.10.2014. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/OKM06.pdf?lang=fi>

OKM 2014. Nuorisolakiuudistus. Viitattu 10.10.2014. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/vireilla_nuoriso/nuorisolaki/liitteet/nuorisolakiuudistus.pdf

Olsson, J. & Westerdahl, S. 2011. "Man måste ju tycka om ungdomar". Bibliotekariers syn på ungdomar och ungdomsverksamhet på folkbiblioteket. Kandidatsuppsats. Högskolan i Borås. Viitattu 8.10.2014. <http://hdl.handle.net/2320/8353>

Opetusministeriö, 2009. Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015: Yleiset kirjastot. Kansalliset strategiset painopistealueet. Opetusministeriön julkaisuja. Viitattu 9.10.2014. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Kirjastot/linjaukset_ja_hankkeet/Liitteet/kirjastopolitiikka2015.pdf.

Pavis, A. Teen tXperts: an evaluation. Young Adult Library Services, winter 2013, vol. 11, issue 2, 25–27.

Perustuslaki 11.6.1999/731

Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2013. Viitattu 8.10.2014. <http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/>

Teinilä, L. 1983. Onko kuva sanaa huonompi? Kirjastolehti 6/1983, s.266–268.

Tosi siistii! – Nuoriso-ohjaaja Lappeenrannan maakuntakirjastoon. 2013. Hankekuvaus. Viitattu 28.9.2014. <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/tosi-siistii-nuoriso-ohjaaja-lappeenrannan-maakuntakirjastoon>.

Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. Helsinki: Talentum.

Unicef. YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista. Viitattu 27.5.2014.
https://www.unicef.fi/files/unicef/pdf/LOS_A5fi.pdf.

Verho, S. Yhteistyötä nuorten hyväksi. Kirjastolehti 10/1981, 448–450.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Williams, B. 2012. Green Teen Programming. Young Adult Library Services, winter 2012, vol. 10, issue 2, 29-31.

YALSA 2008. Guidelines for Library Services to Teens, Ages 12-18. Viitattu 16.9.2014.
<http://yalsa.ala.org/guidelines/referenceguidelines.pdf>

YALSA 2014. The Future of Library Services for and with Teens: A Call for Action. Viitattu 16.9.2014.
http://www.ala.org/yaforum/sites/ala.org/yaforum/files/content/YALSA_nationalforum_Final_web_0.pdf

Zorn, H. PUNKTmedis – av ungdomar för ungdomar. Biblioteksbladet 3/2005, 24–25.

Kyselykaavake

Tämä kysely on osa Kuopion kaupunginkirjaston "Nuoret mukaan kirjastopalveluiden kehittämiseen" -hanketta. Hankkeen tavoitteena on selvittää, millaisena te, alueemme nuoret, koette kirjaston tilat, palvelut ja tapahtumat. Haluamme myös tietää, millaisina ne paremmin vastaisivat teidän tarpeitanne. Tällä kyselyllä kerättyjä vastauksia käytetään Kuopion kirjastojen tilojen, tapahtumien ja nuorille suunnattujen kirjastopalveluiden arviointiin ja kehittämiseen. **Vastaamalla kyselyyn voit omalta osaltasi olla mukana vaikuttamassa kirjaston palveluiden kehittämiseen.** *Kaikki vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti eikä yksittäistä vastaajaa voida yhdistää annettuihin vastauksiin.*

Monivalintakysymyksissä rastita itsellesi sopivin vaihtoehto. Avoimissa kysymyksissä kerro omin sanoin mielipiteesi.

Vastaamiseen kuluu aikaa alle 15 minuuttia. Vastaathan kaikkiin kysymyksiin!

TAUSTATIEDOT

Sukupuoli:

- Nainen
- Mies

Ikä:

- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Olen:

- Alakoulussa
- Yläkoulussa
- Lukiossa
- Ammattikoulussa
- Korkeakoulussa
- Työtön
- Töissä

Missä kirjastossa yleensä käyt?

- Pääkirjastossa
- Juankosken kirjastossa
- Jynkän kirjastossa
- Kaavin kirjastossa
- Karttulan kirjastossa
- Kettulan kirjastossa

- Kurkimäen kirjastossa
- Neulamäen kirjastossa
- Nilsiä kirjastossa
- Puijonlaakson kirjastossa
- Pyörön kirjastossa
- Riistaveden kirjastossa
- Särkiniemen kirjastossa
- Tuusniemen kirjastossa
- Vehmersalmen kirjastossa
- Kirjastoautossa
- En käy kirjastossa → **JATKA KYSYMYKSESTÄ 8**

KIRJASTON KÄYTTÖ, AINEISTOT JA PALVELUT

1. Kuinka usein käyt kirjastossa?

- Päivittäin
- Vähintään kerran viikossa
- Vähintään kerran kuukaudessa
- Muutamana kerran vuodessa
- Harvemmin

2. Millä osastolla yleensä käyt?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Aikuistenosastolla
- Lasten- ja nuortenosastolla
- Musiikkiosastolla
- Lehtisalissa

3. Mitä yleensä teet kirjastossa?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Lainaan aineistoa
- Etsin tietoa
- Luen
- Opiskelen
- Tapaan kavereita
- Käytän tietokonetta
- Käytän kirjaston langatonta verkkoa
- Osallistun tapahtumiin
- Käytän musiikinkuunteluhuonetta
- Pelaan lautapelejä
- Vietän muuten vain aikaa
- Jotain muuta, mitä?

4. Mitä yleensä lainaat kirjastosta?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Cd-levyjä
- Dvd-elokuvia
- Musiikki-dvd:itä
- Kirjoja
- Äänikirjoja
- Kielikursseja
- Konsolipelejä
- Sarjakuvia
- Nuotteja
- Lehtiä
- Vieraskielistä kirjallisuutta
- Runoja
- E-kirjoja
- Cd-romppuja
- Liikuntavälineitä
- En lainaa aineistoa kirjastosta

AVOIN: Mitä toivoisit, että voisit lainata kirjastosta?

5. Löydätkö yleensä helposti etsimäsi aineiston kirjaston hyllyistä?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

6. Saatto henkilökunnalta riittävästi apua kirjaston käytössä?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

7. Millaiset asiat vähentävät kirjaston käyttöäsi?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Lähin kirjasto on liian kaukana
- Kirjasto ei ole auki viikonloppuisin
- Kirjastossa ei ole tarvitsemaani aineistoa
- En osaa etsiä kirjastosta tarvitsemaani aineistoa
- Kirjaston tilat eivät ole viihtyisät
- Netinkäyttöaika on rajoitettu
- Kirjastossa ei ole langatonta verkkoa
- Kirjastossa ei ole mobiililaitteiden lataamismahdollisuutta
- Kirjaston henkilökunta ärsyttää minua
- Kirjastossa on liian hiljaista
- Kirjastossa on liikaa meteliä
- Minulla ei ole kirjastokorttia
- Olen lainauskiellossa

- Laina-ajat ovat liian lyhyet
- Käytösäännöt ovat liian vaikeaselkoiset
- En muista palauttaa lainojani
- Minulla on liian vähän vapaa-aikaa
- En tiedä mitä kirjastossa voi tehdä
- Mikään ei vähennä kirjastonkäyttöäni
- Jokin muu, mikä?

AVOIN: Ehdotukseni kirjaston palveluiden ja/tai aineistokokoelman parantamiseksi:

→ **JATKA KYSYMYKSESTÄ 10**

8. JOS ET KÄYTÄ KIRJASTOA:

Mikä on pääsiallinen syy siihen, että et käytä kirjaston palveluita?

Valitse YKSI vaihtoehto.

- En lue
- Minulla ei ole kirjastokorttia
- Olen lainauskiellossa
- Laina-ajat ovat liian lyhyet
- En muista palauttaa lainojani ajoissa
- Kirjastossa ei ole minulle mitään hyödyllistä aineistoa
- Kirjaston käytösäännöt rajoittavat liikaa kirjastonkäyttöäni
- En tiedä mitä kirjastossa voi tehdä
- En osaa etsiä kirjastosta tarvitsemaani aineistoa
- En pidä kirjaston työntekijöistä
- Lähelläni ei ole kirjastoa
- Kirjaston aukioloajat eivät sovi minulle
- Kirjastossa on liian hiljaista
- Kirjastossa on liikaa meteliä
- Jokin muu, mikä?

9. JOS ET KÄYTÄ KIRJASTOA:

Mikä saisi sinut käyttämään kirjastoa?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Lainauskiellon poistaminen asiakastiedoistani
- Yksinkertaisemmat kirjaston käytösäännöt
- Pidemmät laina-ajat
- Lainojen automaattinen uusiutuminen
- Hiljainen opiskelutila
- Tila, jossa voi jutella äänekkäästi
- Elokuvien katselumahdollisuus
- Konsolipelien pelaamismahdollisuus
- Mahdollisuus osallistua kirjastonkäytön opastukseen
- Mahdollisuus käydä kouluaikana kirjastossa
- Kirjaston tablettitietokoneen tai kannettavan käyttömahdollisuus
- Kirjaston parempi sijainti
- Jos kirjasto olisi auki viikonloppuisin

- Kirjasto, jossa ei ole henkilökuntaa
- Kirjastokortin toimiminen kännykällä
- Ei mikään vaihtoehtoista
- Jokin muu, mikä?

AVOIN: JOS ET KÄYTÄ KIRJASTOA: Tässä voit antaa palautetta kirjastolle tai tarkentaa yllä antamiasi vastauksia!

10. Käytätkö verkkokirjastoa (www.kirjasto.kuopio.fi)?

- Kyllä
- En → **JATKA KYSYMYKSESTÄ 13**

11. Mitä yleensä teet verkkokirjastossa?
Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Uusin lainojani
- Teen tiedonhakuja aineistosta
- Etsin lukuvinkkejä
- Etsin musavinkkejä
- Lunaan e-kirjoja
- Etsin tietoa kirjaston tapahtumista
- Etsin tietoa kirjaston palveluista
- Etsin tietoa kirjaston aukioloajoista
- Arvioin lukemiani kirjoja
- Jotain muuta, mitä?

12. Onko verkkokirjasto mielestäsi helppokäyttöinen?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

AVOIN: Kehitysehdotuksesi verkkokirjastoon:

KIRJASTON TILAT

13. Oleskeletko vapaa-aikanasi kirjastossa?

- Kyllä, usein
- Kyllä, silloin tällöin
- Todella harvoin
- En vietä vapaa-aikaa kirjastossa

14. Ovatko käyttämäsi kirjaston tilat mielestäsi viihtyisät?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

15. AVOIN: Miten tilojen viihtyvyyttä voisi mielestäsi parantaa?

16. AVOIN: Mitä kirjaston tiloista mielestäsi puuttuu?

KIRJASTON TAPAHTUMAT

17. Järjestetäänkö kirjastossa mielestäsi tarpeeksi nuorille suunnattuja tapahtumia?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

18. Haluaisitko kirjastoon enemmän nuorille suunnattuja tapahtumia?

- Kyllä
- En → JATKA KYSYMYKSESTÄ 20
- En osaa sanoa

19. AVOIN: Millaisia tapahtumia toivoisit kirjastoon?

20. Saatko tarpeeksi tietoa kirjaston tapahtumista?

- Kyllä
- En → JATKA KYSYMYKSESTÄ 22

21. Mistä saat tietoa kirjaston tapahtumista?
Voit valita useamman vaihtoehdon

- Kirjaston henkilökunnalta
- Kirjaston ilmoitustaululta
- Kirjaston verkkosivuilta
- Kuopio.fi – sivulta
- Sanomalehdestä
- Kirjaston Facebook-sivulta
- Twitteristä
- Kavereilta
- Perheenjäseneltä
- Muualta, mistä?

22. AVOIN: Mitä kautta haluaisit saada tietoa kirjaston tapahtumista?

LOPUKSI: Yleisiä kokemuksiasi kirjastosta

23. Kuinka tärkeä kirjasto on sinulle?

- Tärkeä
- Melko tärkeä
- Ei lainkaan tärkeä

24. Huomioidaanko nuorten tarpeet mielestäsi kirjastossa?

- Kyllä, hyvin

- Melko hyvin
- Melko huonosti
- Ei huomioida ollenkaan

AVOIN: Tässä voit kommentoida yllä antamaasi vastausta!

25. Tunnetko olevasi tervetullut kirjastoon?

- Kyllä
- En

AVOIN: Jos vastasit en, kerro tässä miksi.

26. Käytätkö kirjastoa nykyään enemmän vai vähemmän kuin alakouluikäisenä tai nuorempana?

- Enemmän
- Vähemmän
- Ei muutosta
- En osaa sanoa

AVOIN: Miksi arvelet kirjastonkäyttösi muuttuneen?

27. Olisitko kiinnostunut osallistumaan kirjaston nuorille suunnattujen tapahtumien ja palveluiden suunnitteluun?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

AVOIN: Lopuksi sana on vapaa: mitä juuri SINÄ toivot kirjastolta?

KIITOS VASTAUKSISTASI! Mielipiteesi on meille tärkeä.

Avoimet vastaukset kysymykseen ”mitä toivoisit että voisit lainata kirjastosta”.

- Kirjoja
- Kivoja kirjoja.
- Japanilaisia Doujinshi kirjoja
- Hyviä ja mielenkiintoisia kirjoja. Enemmän DVD-elokuvia!
- Monipuolista ja kiinnostavaa materiaalia, ja sitähan löytyy jo!
- entiiä
- Lisää kirjoja aineistoa.
- enemmän nuorten kirjojen uutuuksia
- kirjoja
- en tiedä
- enpä oikeastaan mitään
- Enemmän piano nuotteja.
- en toivo mitään.
- Hyviä manga-sarjoja (esim Bleach, Fullmetal Alchemist, Magica Madoka jne.) Enemmän fysiikka, kemia, lääketiedekirjoja.
- Enemmän Aku-Ankkoja
- Ehkä enemmän uusia kirjoja ja leffoja :)
- en mitään
- Musiikkia pidemmällä lainausajalla! (sama elokuvilla!)
- simpsons kirjoja: enemmän
- No siis en mä tiä, scifiä ja toiminta kirjoja
- Mahdollisimman uusia kirjoja mahdollisimman pian julkaisusta
- Kaikki mitä tarvitsen löytyy jo
- Tex willereitä
- kaikkea hauskaa
- uusimpia elokuvia
- erilaisia mangapokkareita, fantasiakirjallisuutta, runoja ja näytelmiä
- Enemmän elokuvia
- Enemmän jotain mielenkiintoisia kirjoja.
- kaikki haluamani on jo kirjastossa
- sarjakuvia, reseptikirjoja enemmän siis
- kaikkea
- Selättimiä ja uusimpia urheiluvälineitä
- pleikkaripelejä
- Justin Bieber
- mangaa, animea enemmän
- Kirjoja
- lehtiä
- CO-D
- Uutuus kirjoja, ja joidenkin kirjasarjojen ensimmäisiä osia

- meidän kirjastosta ei ainakaan tietääkseni ole liikuntavälineitä, kielikursseja ja konsolipelejä joten ne olisivat ihan mukavia.
- nuortenkirjoja
- PS3
- Saan jo lainattua niitä kirjoja mitä haluan
- en mitään muuta kuin kirjoja
- Sarjakkuvia.
- Parempia elokuvia esim. Sherlock Holmes, The long ranger, Hobiitti jne..
- erilaisia levyjä, vaikka niitä saaki jo täältä
- Lautapelejä
- elokuvia joiden ikäraja on ylempi kuin omani
- Saksikäsi Edward -leffa olisi kiva olla useammassakin kirjastossa, sekä Sweeney Todd
- uusia dvd-levyjä
- Fantasiakirjallisuutta, romaaneja ja yleensäkin mahdollisimman uusia kirjoja:)
- Ukulele nuotteja/ohjekirjoja
- en tiedä
- Kirjoja
- videopelejä
- en tiedä
- PlayStation pelejä
- (kirjastoautosta) uutuuskirjoja. Kestää aina kauan ennenkuin saa uusimpia kirjoja luettavaksi
- vaatteita XD
- Tex-willereitä sais olla enemmän tai ainaki ne vois kiertää jokaisen kirjaston
- enemmän nykyajan musiikkia, pop-levyjä (Robin, Isac, Cheek)
- Englanninkielisiä kirjoja
- Olisi kiva saada edes pääkirjastolle anime-sarjoja.
- enemmän cd levyjä
- porno lehtiä
- kokonaisia kirjasarjoja
- uutuus leffoja ja uutuus kirjoja
- Uudemman aikaisia elokuvia sekä enemmän englanninkielistä kirjallisuutta.
- Parempia PC- ja konsolipelejä. Ei vain lastenpelejä.
- Kirjoja.
- PS3 pelejä
- Uusimpia tv sarjoja lainattavaksi
- En tiedä
- IHMISIÄ
- DVD levyjä jotka ovat hyvä kuntoisia eikä naarmuuntuneita
- MW2
- Johanna Marttilan kirjoja
- Että siellä olisi enemmän elokuva valikoimaa ja konsoli pelejä

- En tarvitse mitään uutta
- Pienemmille ulkoilupelejä: jalkapallo yms.
- vanhempia kirjoja, mangakirjoja
- emt

Avoimet vastaukset kysymykseen ”millaiset asiat vähentävät kirjastonkäyttöäsi”.

- Käyn silloin kun huvittaa...
- Ei kiinnosta pahemmin
- Ei ole kyytiä ja kouluun ei tule enää kirjastoauto!
- Jynkän-kirjasto on auki liian vähän aikaa ja ei melkein koskaa silloin, kun sitä tarvitsisi.
- En käytä kirjastoa kovin paljoa
- En tarvitse kirjastosta juuri mitään
- En jaksa käydä
- Netti on niin hidas
- Ei kiinnosta.
- Se kun ei kerkeä lukea mitään
- En tarvitse paljoakaan kirjastoa
- Minulla on muuta tekemistä
- Lukeminen ei kiinnosta
- Karttulan kirjasto menee klo.15.00 kiinni ja oppilaat pääsevät klo 15.00 koulusta
- Ei ole tarvetta lainata mitään
- Ei jaksa
- Ei mikään
- Erittäin tylsää
- Ei kiinnosta.
- Ei oo mtn
- Harrastukset
- Laiskuus
- Töykeä henkilökunta
- Koululla on pieni oma kirjasto ja emme saa tehtäviä jotka pakottaisivat tulemaan kirjastoon
- Kirjaston aukioloajat eivät käy yksiin koulunkäynnin ja harrastusten kanssa.
- Ei ole tarvetta.
- Ei vaan jaksa eikä huvita.
- En tarvitse kirjastoa

Avoimet vastaukset kysymykseen ”ehdotukseni kirjaston palveluiden ja/tai aineistokokoelman parantamiseksi”.

- Uudesta aineistosta voitaisiin informoida ihmisiä.
- Lisää Ilkka Auerin ja Larry Gonickin tyylisiä kiroja.
- Olisi hyvä, jos lainat voisi kuitata itse palautetuiksi saman tien, kun ne palauttaa
- Pääkirjasto voisi aueta arkisin hieman aikaisemmin.
- Hankkikaa enemmän niitä kirjoja, joista tulee hankintapyyntöjä ja pidentäkää/lisätkää aukiolopäiviä ainakin Riistaveden lähikirjastossa.
- Olisi enemmän huoneita joista joissain pitäisi olla hiljaa ja joissain saa puhua. Enemmän sohvia ja tuoleja
- Viihtyisempiä tiloja, nojatuoleja, löhösohvia, värejä.
- Henkilökunta voisi olla myös "vapaana", kiertelemässä, jotta heiltä olisi helppo kysyä apua tai suosituksia. Ja uutta aineistoa olisi mukava saada mahdollisimman pian sen ilmestymisen jälkeen.
- enemmän tietokoneita
- Tietokone ajat pitempiä! ja lainausaika pitempi
- aukioloaikojen muuttaminen
- Lisää sarjakuvia.
- Voisko olla chatti josta sais apua vaikka esitelmiä tehdessä.
- Nopeammin uutuuksia kirjoja ja elokuvia
- parempi netti pitää saada ja paremmat koneet
- Pidentäkää lainausaikaa
- Kirjasto voisi olla auki viikonloppuisinkin
- Mobiililaitteiden lataamismahdollisuus
- Moni puolinen aineisto-kokonaisuus
- Lisää dvd-elokuvia ja Aku-, ja Roope Ankoja
- ei ole.
- kokoelmat hyvät -palvelu hyvää, mitä nyt lainauspaikoilla välillä on rikki koneet :D
- ei oo
- lisää kirjoja simpson
- hakulaitteet paremmiksi koska ne ei toimi ja niissä on virheitä
- Ei mitään
- Uusia kirjoja olisi kiva saada nopeasti niiden julkaisemisen jälkeen
- Niin aikuisten kuin nuortenkin puolella on melko hyvin fantasiakirjoja, mutta toivoisin, että niitä olisi vielä monipuolisemmin etenkin viiden viime vuoden ajalta.
- Lisää englanninkielistä kirjallisuutta ja laajempi mangavalikoima
- Palvelu ystävällisempää, jokainen työntekijä voisi auttaa esim lainapisteeseen työntekijä, jos infossa on jonoa.
- lisää kaikkea
- enemmän DVD-elokuvia nuorille!

- Lastenosasto on tehty liikaa pikkulapsille, enemmän aineistoa nuorille! Aikuistenosastolta löydän kyllä jo lukemista.
- että olis auki viikonloppuna
- -
- ei ole
- Enemmän nuorille suunnattua chick litiä ;)
- Minusta se on jo hyvä
- Lisää mangaa ja animea
- kirjaston kirjoille pitäisi kehitellä parempi tapa löytää niihin
- PS3
- PS3
- Lisää sarjakuvia.
- Enemmän kirjastoja ja kirjat lajiteltuina
- Jatkaa samaan malliin.
- enemmän pelottavia elokuvia :p
- moi
- Paljon uusia nuortenkirjoja
- en tiedä
- lisätkää kirjaston tiloihin nuorisotila jossa on musiikkia yms, se saattaa tuoda teille lisää asiakkaita :)
- Uusia kirjoja, viihtyisämmät tilat!
- Esim dvd:t voisi järjestellä myöskin komedian, draaman, toiminnan, kauhun jne. mukaan, jotta mieleiset leffat löytyisivät helpommin.
- enemmän nuorille suunnattuja kirjoja ja levyjä
- uutuuskirjoja - uutta musiikkia - paremmat musiikinkuuntelumahdollisuudet
- Ainakin Jynkänkirjasto saisi olla auki viikonloppuisin...
- Mielestäni laina-aika saisi olla pidempi ja kirjaston tilat hieman viihtyisämmät, esimerkiksi muhkeita löhöilysohvia voisi hankkia kirjaston tiloihin, postista tuleva myöhästymisilmoitus voisi tulla hieman aiemmin...eikä vasta sitten kun aineisto on ollut myöhässä jo useamman viikon.
- en tiedä
- lisää kaikkea
- ne texwillerit vois kiertää kirjastoissa olla esim. 1 kk yhdessä sit seuraavaan
- emt
- Kirjastoon voisi lisätä manga ja anime kirjoja
- en tiää
- Nuorisokahvila jossa saisi jutella ystävien kanssa
- Voisi olla enemmän nuortenelokuvia ja musiikkia.
- kirjasto voisi olla auki edes lauantaina tai sunnuntaina pari tuntia
- Enemmän nuorten aineistoa ikäluokka 15-17.
- selkeämmät hyllyt
- 43fedx
- osta uusimpia leffoja sinne!

- Olisi kiva, jos kaikki kirjaston henkilökunta olisi suomalaisia, niin väärin ymmärtäminen molemman puoleisesti vähenisi.
- ei oo mtn muutettavaa
- Jos varaa jonkun kirjan niin sen olisi hyvä tulla 2-4-pvä kuluessa
- emt
- en tiedä
- eioo
- Pistorasiat joissa saisi ladata puhelinta.
- Musta on ihan hyvä kun sieltä saa lainata kirjoja, en tarvitse muuta.
- Kirjastosta saisi PS3 pelejä
- Videopelejä, nopea netti, uudet tietokoneet, latauspaikkoja kännyköille. Uusi sisältö äkkiä kirjastoon saataville.
- Lisää pehmeitä sohvia
- leffa valikoima voisi olla suurempi

Avoimet vastaukset kysymykseen ”miten tilojen viihtyvyyttä voisi mielestäsi parantaa”.

- en tiedä
- enemmän pehmeitä sohvia
- istumapaikkoja (pehmeitä) enemmän (-värkkyyttä hillitysti)
- voisi laittaa jotain musiikkia soimaan ja pitäisi olla sohvia missä voi oleskella
- enemmän sohvia tai nojatuoleja
- PS3 ja miesten lehdet
- Kaikki mielestäni hyvin.
- lisää mukavia tuoleja
- pelihuone
- 24f
- Enemmän pehmeitä penkkejä.
- Enemmän istumatilaa.
- Panostamalla sisustukseen verhot yms.
- Rauhallisia lukunurkkia mukavien tuolien kera voisi olla enemmän!
- Elektroniikkaa kuten PS3
- Että siellä soisi Justin Bieberin musiikkia
- Pleikkari
- limukone
- maalilla, sohvilla
- en osaa sanoa
- Kirjastossa voisi olla tiloja, joissa on säkkituoleja, sohvia ja tyynyjä.
- suurentaa tiloja
- sohvatuoleja jne..
- olisi isommat tilat
- En osaa sanoa
- enemmän sohvia
- sohvia ja pehmeämpiä istuma tiloja
- Elokuvien katselu
- hienot kalusteet, paljon eri värisiä kalusteita, hyvää musiikkia.
- Pari tyynyä/säkkituolia/tuolia...
- sisustuksella
- ehkä enemmän sohvia ja kasveja
- Mukavammat lukemistilat
- en tiedä
- Saisi puhua puhelimessa jne.
- enemmän pehmeitä sohvia
- Nuorten kirjat syrjemmälle siitä lainaustiskin luota
- ei mitenkään, hyvät tilat ovat
- Enemmän sohvia yms.
- tabletteja

- Ei mitenkään
- Lisää sohvia ja mukavia tuoleja.
- en tiää
- tekemällä siitä paremman
- sohvut
- en tiedä
- jotenkin
- Ei mitenkään
- Ei mitenkään
- Mukavammat kalusteet ja modernimpi yleisilme.
- Voisi olla vähän paremmat istumismahdollisuudet
- Nojatuoleja, sohvia ym,
- Hienommalla sisustuksella
- Sohvia ja löhöilytuoleja
- esimerkiksi sohvilla ja julisteilla. varsinkin kurkimäen kirjasto on erittäin pieni joten siellä ei myöskään mahdu oleskelemaan,
- siitä tehtäisiin viihtyisämpi nuorille
- sohvilla, musiikilla
- Vähemmän kasveja ja enemmän istumatyynyjä ikkunalaudalle
- Tekemällä enemmän tuoleja ja pöytiä ja suurentamalla tilaa... Kirjasto on ahdas paikka
- Kuten aiemmin ehdotin, isot löhöilysohvat tai esimerkiksi säkkituolit olisivat mukava juttu kirjastoissa!
- Että olisi isommat
- Sohvia ja kivoja tuoleja rauhallisiin paikkoihin.
- Ei mitenkään, viihtyisät tilat ovat.
- uusimalla kalusteita, "eristetty" nurkkaus, jossa parempi mahdollisuus lukea jne.
- eimitenkään se on kirjasto
- Tuolit voisi olla pehmeämmät.
- Sohvia ja oleskelu tiloja!
- Ei tarvii parantaa
- Sohvia/lisää istumapaikkoja
- Kunnan sohvut
- Saamalla pelata PS3 pelejä
- Kirjasto voisi olla hiukan modernimpi ja mukavat lukunurkat olisivat mukavat!
- Kaikilla tiloilla olisi eri huoneet
- Pääasia on, että saan tarvittavat kirjat. Minulla ei ole jokatapauksessa aikaa oleilla kirjastossa.
- Mukavia nojatuoleja ja sohvia. Kirjastotädit pois pöytien takaa, niin viittis kysyäkin jotain apua. Kirjaston kahvilassakin vois olla mukavampia tuoleja ja vaikka sohva.
- enemmän istumapaikkoja
- Ehkä enemmän istumapaikkoja --> sohvia yms
- mukavampia tuoleja, sohvia jne.

- ILMANE LIMUKONE
- En tiää
- sohvia ja pöytiä
- en tiedä
- Tarjoilla kahvia
- Pidetään ne vaan siistinä
- Sohvia ja mukavia tuoleja.
- kauppoja ,sohvia, automaatteja
- Mukavia löhötuoleja ja sohvia.
- limukone
- väriä
- pari sohvaa
- liian hiljaista ja kaavoihin kangistunutta
- Juoma-automaatti
- Jotkut sohvat joissa voisi istua ja opiskella... Myös jotkut tilat joissa voisi puhua äänekkäämmin kavereitten kanssa, tai vaikka katsoa tv:tä.
- Se on niii ankeen näkönen nii voi vaiikka maalata seinät
- Äänenvoimakkuudella
- Ne on jo tarpeeksi hyvät
- enemmän nojatuoleja
- paremmat kalusteet

Avoimet vastaukset kysymykseen ”mitä kirjaston tiloista mielestäsi puuttuu”.

- pehmeitä sohvia
- ei oikeastaan mitään
- tietokoneita on liian vähän
- langaton netti
- Sohva
- Mielestäni kirjastossa on monipuolisesti tiloja :)
- karkkikauppa
- PS3
- Ei mitään pakollista.
- Voisi lisätä viihtyisyyttä
- PS3
- Värejä ja elämää, kirjastossa ei ole yleensä värillistä
- Tuoleja
- Mw2
- paikka jossa olisi tosi mukava lukea kirjoja
- limukone
- sohvia, kunnollinen oleskelu tila
- tuskin mitään
- Lukupaikkoja, tuoleja
- no tilaa.
- ei mitään
- En osaa sanoa
- sohvut
- Ei mitään
- Elokuvalaite
- äitis
- Selvä lukunurkka
- väriä, tunnelmaa, hyvää musiikkia, ruoka/juoma pisteitä joista voisi käydä kirjastossa ollessaan hakemassa naposteltavaa, puhelinten latauspiste
- en tiedä
- Nojatuolit.
- sohvut
- 4r4r
- en tiedä
- jutteluhuone:)
- Shovia.
- kaakaokone!
- Kahviautomaatti.
- Ei mitään
- En osaa sanoa
- väriä ainakin

- kaikkee!!!
- paikka mssä voi olla kaveriporukalla ja viettää aikaa
- Pehmeyttä
- kaikki
- Eipä juuri mitään minun tarpeistani puuttuvaa...
- sohvut
- ei mitään
- Ei mitään
- enemmän mukavia istuimia
- Kaikki
- Ei mitään
- säkkituolit ja omat kotoiset lukutilat, kuten seinäjoen kirjastossa
- sohvia, musiikkia
- Ei mitään
- Tilaa olla
- Juurikin niitä kotoisia huonekaluja
- Aku Ankoja
- paikkoja joissa vois rauhassa ja yksin lukea tai tehdä hommia. Pöydät on huonossa paikassa keskellä kaikkea. Kuuluu kun kirjastotädit juttelee keskenään.
- En osaa sanoa
- eipä oikeastaan mitään
- Ei mitään.
- rauhallinen nurkkaus
- Ei mitään
- en tiijä ku en kääy paljoo kirjastossa tai en yleensä lue yleensä kirjoja
- Kuulokkeita ja pisteitä jossa voisi kuunnella musiikkia esim. you tubesta.
- Sohvat
- Ehkä vähän viihtyisämpi ympäristö mutta se ei kuitenkaan rajoita kirjastossa käyntiä
- Lisää sohvia/penkkejä, esimerkiksi nuorten puolella ikkunalaudat ovat kovat istua, vaikka niille on tyynyjä tarjottukin.
- en tiijä
- PS3
- Kunnan sohvat
- Mukavat lukunurkkaukset.
- langaton verkko
- Lukion kirjoja lisää :) Ovat kalliita ostaa.
- edelleen paremmat mahdollisuudet kuunnella musiikkia - töpseleitä asiakkaiden laitteiden lataukseen
- ILMANE LIMUYKONE
- tabletteja
- Ei mitään
- paikka jossa voi katsella leffoja, kuunnella musiikkia yms.
- Ei minusta mitään.
- sohvia tai muita kivoja oleskelutiloja joissa saisi puhua

- ilmainen kahvi
- Pääkirjastoom lisää lukupöytiä & penkkejä.
- limukone
- kaappoja ,sohvia, automaatteja
- langaton netti...
- sohva
- Mukavuuden tunnetta :D.
- Juoma-automaatti
- rentous
- Väriä
- tv
- sohva
- Peli/elokuvanurkka
- kaikki olennainen
- musiikki yms ääni
- elokuvien katselutila
- Ei mitään
- kunnan kartta tiloista

Avoimet vastukset kysymykseen ”millaisia tapahtumia toivoisit kirjastoon?”

- nuorten lukupiiri
- Musiikkia, peli-iltoja.
- urheilijoiden tapaamisia
- esim. hevostietokirjojenystäviä tai draamakirjojenystäviä tms.
- Ei väliä.
- julkisivierailijoita
- En osaa sanoa
- en mitään
- en tiedä
- Kirjavinkkejä, kenties lukupiiriä
- en tiedä
- Esittelyä kirjastosta ja kirjoista
- Jotain bändejä, nuorten taidetta yms.
- Erilaisia, pelkät vitriininäyttelyt ovat tylsiä!
- opiskelupiiri -virkistäviä jotka veisi arjesta ajatukset pois -kirjaesittely
- kilpailuja
- saisi tuoda oman koneen
- PS3
- En ole perehtynyt asiaan niin, että keksisin sopivaa.
- piilosta
- esim. lukuolympialaiset
- kirjailija vierailuita
- Nuortenkirjallisuutta koskevia
- kirjaesittelyjä, kirjailijat tulisi kertomaan nuorten kirjoista
- Kirjailijoita, jotka kertovat kirjoittamisestaan kirjoista. Jonkinlaisia eläinaiheisia tapahtumia
- Playstation tapahtumia
- Pelejen esittelyitä
- Taide- ja käsityötapahtumia, voisi esim. tehdä kuvia kirjojen pohjalta?
- en osaa sanoa
- en osaa sanoa
- esim. nuortentilan avajaiset (musiikkia yms, jos nuorisotila tulisi)
- jotain kivoja tapahtumia
- Elokuvaillat
- jotain mielenkiintoisia
- Ehkä kirjailijoita ja miksei artistejakin vierailuille
- en tiiä
- Peli-iltoja
- Ei minua kiinnosta mennä mihinkään kirjastossa järjestettävään tapahtumaan, usein ne ovat vanhanaikaisia, turhia, tai muuten mielenkiinnottomia.

- vaikka joku vieras
- jotain lautapeli juttua ja paperi askartelua
- Kirjavinkkaukset ym. olisi mukavia. Myös kirjailijavierailut kuulostaisivat kivalta.
- en osaa sano
- jotain että he eivät olisi niin paljon koneella
- en tiedä
- en tiedä
- limukone
- arvontoja

Avoimet vastaukset kysymykseen ”käytätkö kirjastoa nykyään enemmän vai vähemmän kuin alakouluikäisenä tai nuorempana?”

Vastaukset on jaoteltu vastausvaihtoehtojen enemmän/vähemmän/ei muutosta mukaan.

Käyttää nykyään kirjastoa enemmän:

- Luen nykyään paljon enemmän
- luen enemmän
- Koulu on lähellä varsinaista kirjastoa (Riistavesi) ja kirjastoautollakin käyn usein
- Olen kiinnostunut lukemisesta enemmän
- Käyn lukiota Kuopiossa Riistavedeltä käsin, joten koulupäivän jälkeen on luontevaa piipahtaa kirjastossa bussia odotellessa.
- olen koulussa kaupungissa
- alakouluikäisenä oli kerran viikkoon kirjastoauto+kauppareissuilla Petosen kirjasto yläasteella Petosen kirjasto kesäisin ja lukiossa lähellä ja tarvitsee koulutöihin
- Koska jään koulun jälkeen kylälle, käyn silloin joskus
- Lähellä koulua
- Luen enemmän ja koulunkäynti on lisännyt tiedon tarvetta, jota löytää usein helposti kirjastosta
- kirjasto on koulumatkan varressa
- Koska kirjojen lukeminen on kivaa ja hyödyllistä
- Alakoulussa ei ollut niin paljon odotustunteja koska olin kyytioppilas
- Siitä kun muutin Kuopioon ja kirjasto on lähempänä.
- luen enemmän kirjoja
- Kirjat kiinnostavat enemmän
- koska sätkää voi kääntää D:
- kirjastoauto kävi vaan kerran viikossa, nyt minimissään 3 kertaa käyn
- Luen nykyään enemmän
- kokeet, esitelmät
- kirjastonkäyttöni on paljon vaikuttanut se että olen tutustunut kirjastonhoitajiin ja he ovat olleet minulle todella mukavia sekä suositelleet minulle uusia kirjoja kun myös pyytännyt apuani kirjojen valitsemisessa sekä kysynyt mielipiteitäni joistakin kirjoista.
- Luen enemmän :)
- Luen nopeampaa kuin ennen, joten lainaamassa joutuu käymään useammin.
- Se on kirjasto, kolusta pääsee sinne.
- Koska luen nykyään enemmän kirjoja
- Se on useammin käytettävissä

Käyttää nykyään kirjasto vähemmän:

- Se oli lähempänä ala-astetta
- Ajan puute ja koulu
- ei kiinnosta lukea
- ei vaan jaks
- Koska ala-asteella kävi viikottain kirjastoauto
- Nykyään ei ole kiinnostusta
- Koska oon lukenut niin paljon niin en enää löydä mitään kivoja kirjoja.
- ei ole aikaa
- Koska kirjastoauto ei käy koululla
- Koska kirjastoauto ei enää käy koululla
- Ei aikaa
- Ala-asteella koulullani kävi kirjastoauto, nykyään käyn kaupungin koulua ja pyrin aina mahdollisimman nopeasti päästä kotiin hoitamaan perheeni hevosia.
- vähemmän vapaa-aikaa
- Vapaa-aikaa on vähemmän harrastukseni vuoksi.
- Koska menin keskustaan kouluun.
- en lue
- Ei oo aikaa.
- Lukiossa ollessa ei ole aikaa lukea muita kirjoja, kuin koulukirjat. liian vähän aikaa.
- koska silloin kirjasto oli aivan koulun vieressä, ja nyt se on kaukana
- koska lukeminen ei enää kiinnosta niin paljoa.
- Koska 2. luokalla käytiin kirjastossa luokkana.
- En enää lue
- Ei ole aikaa ja lukuintoa, vähemmän mielenkiintoa
- ostan ne kirjat nykysin ku on rahaa
- Vähemmän vapaa-aikaa koulun takia
- ei oo ikin kiinnostanu.
- koulun takia (ylä-asteen)
- koska kirjastoauto ei käy enää koululla
- tuln ylä-asteelle ja kun kirjasto ei ole enää koulun lähetyvillä siellä tulee vierailtua harvemmin.
- Minulla on niin paljon muita harrastuksia, että en enää käydä kirjastossa juurikaan. Koulukin vie tavattomasti aikaa.
- Enemmän koulutyötä ja matka kirjastolle pidempi
- ei kiinnosta
- Äiti vei meidät aina lainaamaan kirjoja, mutta nyt ei.
- Ei ole aikaa lukea kirjoja
- Ajanpuute
- vapaa-aikaa on vähemmän ja en jaks raahautua kirjastoon
- saan kirjat porukoilta
- Kävin silloin ala-asteikäisenä siellä vanhempien mukana.

- Ei ole ollut niin paljon asiaa sinne, koska vanhoja levyjä tai ei ole kiinnostavia kirjoja
- Olen_lainauskiellossa
- Koska kouluni oli aiemmin ihan vieressä, nyt koulu on ainakin 4 km päässä
- ei oo aikaa
- Koska kirjasto ei ole enää koulumatkan varrella
- En lue enää niin paljon,
- En lue kirjoja joten se ei ole tarpeen
- Ei ole aikaa
- Nykyään käyn kirjastossa vain silloin, kun tarvitsen sieltä jotakin, en niinkään huvikseni ja vapaa-ajalla.
- Matka sinne piteni ja aikaa on muutenkin vähemmän.
- koska en pidä lukemisesta
- Ei kerkeä
- lastenkirjoja löytyi paljon ja lukeminen innosti koska olin oppinut sen vasta
- kouluajat on pidemmät --> vähän vapaa-aikaa
- Ei ole aikaa käydä kirjastossa ja lukea
- Ala-asteella aina käytiin n. 3 viikon välein luokan kanssa
- Lukion alettua olen keskittynyt opiskeluun, mutta olen lähiaikoina koittanut lisätä kirjastonkäyttöäni ja muidenkin kirjojen kuin oppikirjojen lukemista
- en lue niin paljon
- en lue kauheasti mitään
- Ei oo aikaa.
- Koska alakoulu oli aivan kirjaston vieressä, siellä saattoi käydä päivittäin.

Ei muutosta:

- Olen tosi huono käyttämään kirjastoa. En todellakaan odota sitä aikaa jolloin joudun käymään väkisin kirjastossa :(
- vähäiseksi

Avoimet vastaukset kysymykseen ”mitä juuri sinä toivot kirjastolta?”

- Paremmat koneet
- PS3, 54tuumanen led tv, MW3, MW2, Black ops 2, GTA V, monta ohjainta (mieluiten scuffeja), anniskelualue
- pelikonsoli ja pelitila
- PS3
- Oleskelu ja opiskelutilaa
- Toivon: - pop-levyjä - uusia kirjoja nuorille - tilan jossa voi puhua kovaa - voisi olla lauantaina tai sunnuntaina auki
- toivon: -pop-tyyppisiä levyjä nuorille ja tilaa jossa niitä voisi kuunnella
- niitä tex willereitä voisi olla enemmän
- ilmainen kahvitarjoitus, että täällä olisi enemmän Tex-Willereitä
- tabletteja
- Tabletteja
- Hyvää aineistovalikoimaa ja hyvää palvelua
- Kirjastossa joissakin kirjasarjoissa, dvd:issä yms. on vain osa/vain yksi rajan osista, vaikka useampiakin olisi julkaistu. Olisi hyvä jos kaikkiin sarjoihin tulisi kaikki osat samaan kirjastoon, ettei toivomaansa osaa tarvitsisi etsiä muualta
- Entiiä
- Enemmän tietokoneita. ja Aku-, ja Roope-Ankkoja
- Lisää kirjoja
- En mitään enempää
- Olisi kiva jos kirjaston aineistot kaikki järjestettäisiin tyyllilajin mukaan, ettei aluksi olisi kauheata etsintää kirjainten avulla
- uusia lukuelämyksiä - mahdollisuutta opiskella hiljaisessa ja rauhallisessa paikassa
- Olkaa ystävällisempiä nuorille!
- En mitään!
- Lisää uusia kirjoja
- Että olisi enemmän mangaa ja animea. :)
- Enemmän fantasiakirjallisuutta ja tietoa uusista fantasiakirjoista ja niistä jotka ovat ilmestymässä.
- Nuorten lukupiirejä - jotta oppisin lukemaan kirjoja
- Enköhän jo kertonut ylhäällä... Mutta on teillä hyvä kirjasto!
- Yllä on
- nettiä
- parempia kirjoja
- Lisää "hengailu" paikkoja.
- Lisää kivoja kirjoja, mukavia tuoleja ja aukioloa myös lauantaina
- Kiva ja iloinen henkilökunta
- Kännykkälaturipaikkoja ja sohvia :D
- enemmän DVD-elokuvia!

- Toivoisin kirjastoihin sohvia, nojatuoleja ym, koska niissä olisi mukavampi lukea. Olisi myös kiva, että kirjastoissa olisi tablettitietokoneita/läppäreitä joilla voisi pelata pelejä ja etsiä tietoa
- Paljon kiinnostavia fantasiakirjoja
- Toivoisin että olisi enemmän vaikka ns. esiteltyjä hyviä kirjoja niin niitä olisi helpompi etsiä
- Musiikki/elokuvien pitempää laina-aikaa, tilaa lukea
- Vain mahdollisuutta lukea ja lainata kirjoja, duh
- en mitään.
- en mitään enempiä
- en mitään
- Paremman netin tietokoneisiin
- en tiedä!
- :)
- EN MITÄÄN IHA SAMA MELEKOSTA PELLEILYÄ EI KIIIIINNOST
- Minusta kirjasto on silloin hyvä kun sieltä voi lainata aineistoa.
- parempi paikka pitäs olla kun joku homeinen kirjasto
- kirjastoihin voisi lisätä aukioloaikoja ja lisätä muihinkin kirjastoihin kuin pääkirjastoon ainoastaan
- että voi tuoda oman koneen ja kääntää sätkää rauhassa.
- En tiä
- Musiikkilevyjä
- Kirjastot voisivat enemmän vaikka myydä käytettyjä kirjoja
- että sinne tuotaisiin parempia kirjoja
- kauppoja ,sohvia, automaatteja
- oispa sohvia ja saisi oleskella eikä vanhat rusinat häätäisi pois :'(
- en mitään
- enemmän kirjoja ja leffoja
- enemmän tapahtumia
- uusia dviditä ja uusia kirjoja
- En mitään, en välitä kirjastosta.
- r
- MW2 ja pleikkari
- Pleikkarin ja sille mw2
- En mitään
- viihtyisyyttä - vähän enemmän apua
- Enemmän oleskelutilaa.
- Paljon kirjoja ja uusia dvd-elokuvia
- En mitään
- Istumapaikkoja ja omaa rauhaa...
- En mitään
- Toivoisin ystävällistä palvelua ja laajaa valikoimaa kirjoista
- en tiedä
- uutuuksia - parempaa musiikinkuuntelumahdollisuutta - rentoa oleskelupaikkaa - ystävällisyyttä, vastaanottavaisuutta ja hyvää asiakaspalvelua

